

Buitenzorg te Tholen

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de
natuurwetgeving

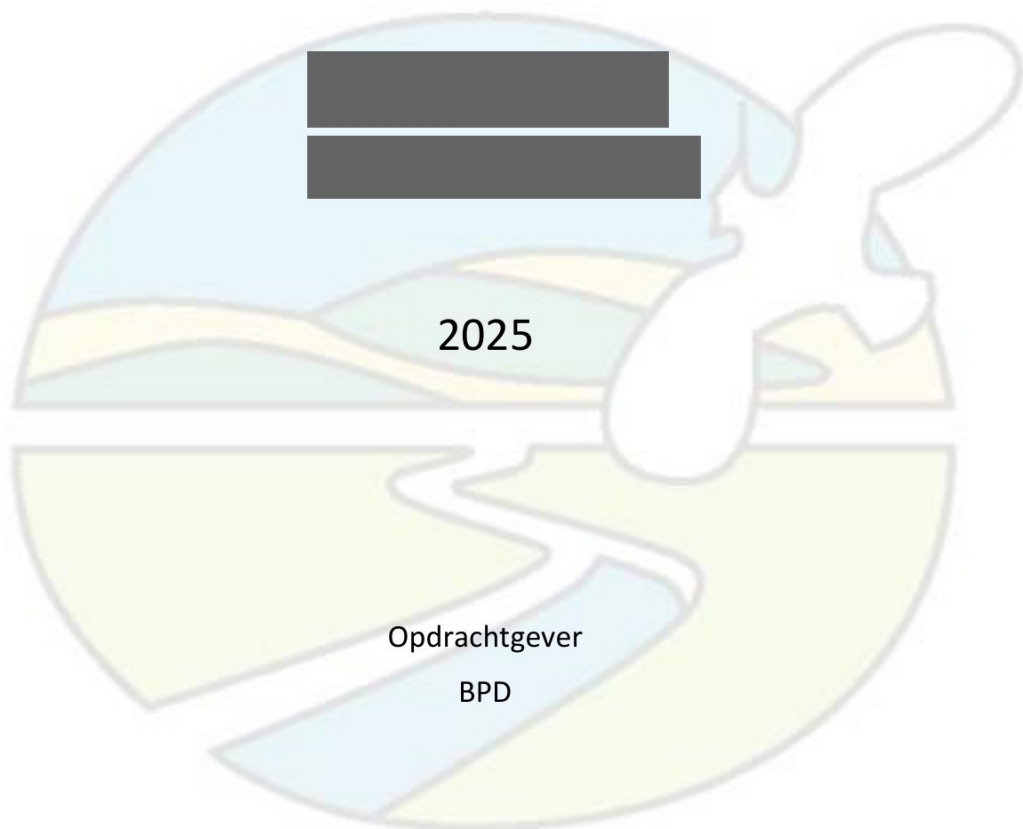

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

2025-307

Buitenzorg te Tholen

Inventarisatie beschermde soorten in het kader van de
natuurwetgeving

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

G&G-rapport 2025-307

Versie	Datum	Gecontroleerd door
Eindrapport	28 november 2025	R. de Beer

Titel: Buitenzorg te Tholen
 Projectcode bureau: 2025-307
 Projectleiding: Ir. [REDACTED]
 Veldwerk: [REDACTED]
 Opdracht: BPD
 Contactpersonen: E. Lange-van der Esch
 Akkoord voor uitgave: Teamleider Van der Goes en Groot
 Paraaf:

De onderstaande toetsing is gebaseerd op de plannen zoals aangegeven door de opdrachtgever. Bij wijziging van plannen, werkperioden, of werkwijzen kunnen andere conclusies en aanbevelingen met betrekking tot de effecten op beschermde soorten van toepassing zijn.

De bevindingen die zijn beschreven in onderliggende ecologische beoordeling worden over het algemeen gedurende een periode van drie jaar na de verschijningsdatum van dit rapport als geldend gezien, mits omstandigheden in het beschreven gebied niet te sterk zijn gewijzigd.

Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot; opdrachtgever vrijwaart Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden veeleenvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Het Ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Heulweg 28

2288 GN Rijswijk

Hazenkoog 35-A

1822 BS Alkmaar

www.vandergoesengroot.nl

Inhoud

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding voor het onderzoek	7
1.2	Doel van het onderzoek	8
1.3	Ligging van het plangebied	8
1.4	Geplande werkzaamheden	8
1.5	Leeswijzer	8
2	Methode	10
2.1	Nestenscan	10
2.2	Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	10
2.2.1	Roofvogels en uilen	10
2.3	Grondgebonden zoogdieren	12
2.3.1	Marterachtigen (Bunzing, Hermelijn, Wezel, Steenmarter)	12
2.4	Haas	14
2.5	Amfibieën	16
2.5.1	Rugstreeppad	16
2.6	Vleermuizen	18
2.6.1	Veldbezoeken	18
2.7	Insecten	21
2.7.1	Teunisbloempijlstaart	21
3	Resultaten broedvogels	22
3.1.1	Ransuil en Sperwer	22
3.1.2	Buizerd	22
3.1.3	Kerkuil	22
4	Resultaten grondgebonden zoogdieren	23
4.1	Bunzing, Wezel en Hermelijn	23
4.2	Steenmarter	23
4.3	Haas	23
4.4	Overige (zoog)dieren	24
5	Resultaten amfibieën	26
5.1	Rugstreeppad	26
6	Resultaten vleermuizen	27
6.1	Gewone dwergvleermuis	27

6.2	Ruige dwergvleermuis	28
6.3	Laatvlieger	28
7	Resultaten insecten	30
8	Effectbeoordeling en maatregelen	31
8.1	Roofvogels en uilen	31
8.1.1	Ransuil en Sperwer	31
8.1.2	Buizerd	31
8.2	Grondgebonden zoogdieren	31
8.2.1	Bunzing	31
8.2.2	Haas	31
8.2.3	Wezel, Hermelijn	31
8.2.4	Steenmarter	31
8.3	Amfibieën	32
8.4	Vleermuizen	32
8.5	Overige broedvogels	32
8.6	Insecten	32
9	Zorgplicht	33
9.1	Passende preventieve maatregelen	33
9.2	Passende ontwikkelings- en herstelmaatregelen	33
10	Conclusies en aanbevelingen	35
11	Aanbevolen en geraadpleegde literatuur	37
12	Bijlagen	39

1 Inleiding

1.1 Aanleiding voor het onderzoek

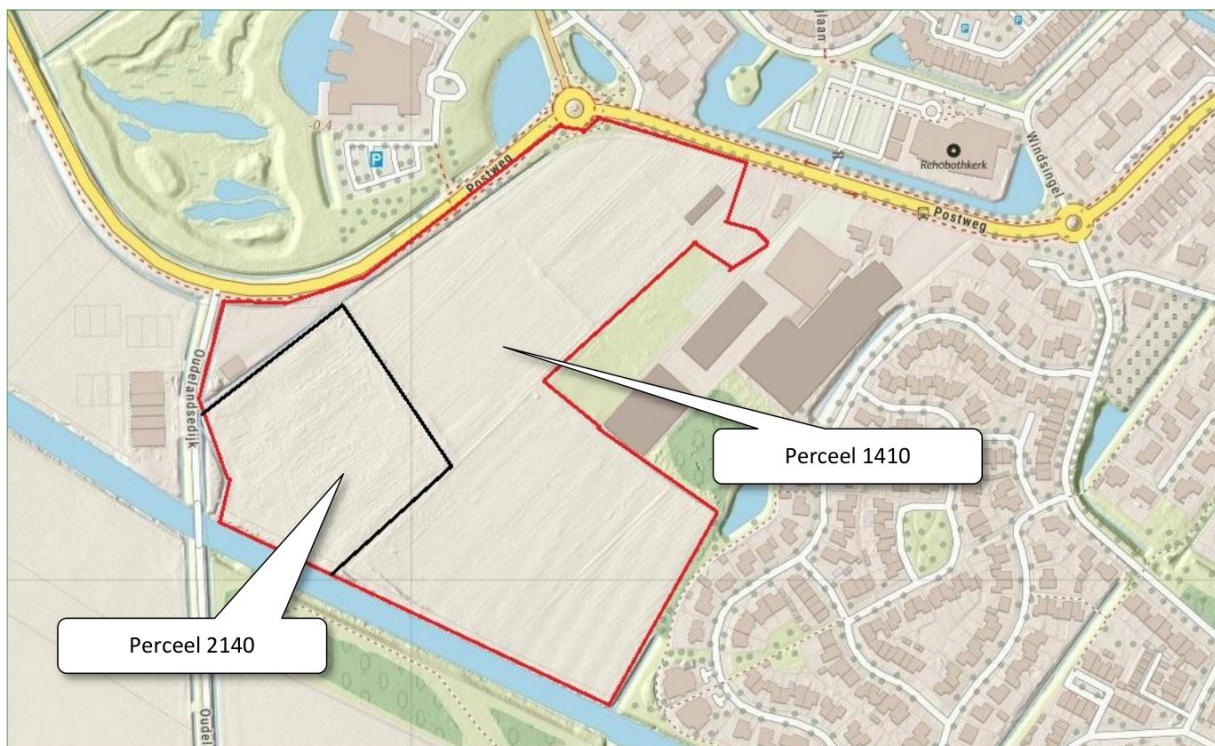
De initiatiefnemer is van plan een woonwijk, Buitenzorg IV, in Tholen te ontwikkelen met ongeveer 295 woningen. Tholen ligt in de gelijknamige gemeente in de provincie Zeeland. Om dit initiatief mogelijk te maken zal alle bebouwing op de Postweg 7 en 9 worden gesloopt (zie Figuur 1). Alle agrarische functies op de twee percelen, de percelen 1410 en 2140 worden verwijderd en alle groene elementen binnen het plangebied worden ook verwijderd.

Het is mogelijk dat vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en vleermuizen verblijven in de te slopen bebouwing en de te kappen bomen. Ook is het mogelijk dat deze soorten het plangebied gebruiken als onderdeel van hun leefgebied. Ook is het mogelijk dat het plangebied wordt gebruikt als leefgebied voor beschermde soorten amfibieën, insecten en grondgebonden zoogdieren. De aanwezigheid van deze potentie is aangegeven in een eerder uitgevoerde 'natuurtoets' (PEEREBOOM, 2024).

Om dit nader te onderzoeken heeft BPD opdracht gegeven aan ecologisch onderzoeks- en adviesbureau Van der Goes en Groot een inventarisatie uit te voeren naar deze soorten.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april-september 2025. De inventarisatie is uitgevoerd door medewerkers van bureau Van der Goes en Groot. Dit rapport doet verslag van het onderzoek.

Figuur 1
Plangebied met rood omlijnd.

1.2 Doel van het onderzoek

Doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in het voorkomen en de verspreiding van Sperwer, Ransuil, Teunisbloempijlstaart, Rugstreeppad, vleermuizen en grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied.

1.3 Ligging van het plangebied

In [Figuur 1](#) is de ligging van het plangebied aangegeven.

Het plangebied betreft voor een groot deel agrarisch grondgebied en bevindt zich in de zuidwestelijke hoek van de kern Tholen. Het grenst met de zuid- en westzijde van het buitengebied.

Op 1 kilometer afstand ten noorden van het plangebied loopt de N286, een drukke verkeersader. Het zuiden van het plangebied grenst aan een doorlopende watergang.

1.4 Geplande werkzaamheden

De bebouwing binnen het plangebied zal worden gesloopt. Op de locatie waar de huidige bebouwing en agrarische functies staan wordt nieuwbouw gerealiseerd. Bij de sloop worden ook bomen gekapt. Het wordt aangenomen dat de naast het plangebied gelegen natuurlijke waarden, zoals de bomenrij aan de Postweg, de aangrenzende watergangen en het bosschage gelegen tussen de Postweg 1, 3 en het plangebied, intact blijven.

De ecologisch gevoelige werkzaamheden zullen bestaan uit sloop van bebouwing met zware destructiewerkzaamheden en bijbehorend hak-, breek- en zaagwerk, het verwijderen van de vegetatieve toplaag, het vergraven van de bodem, het opbrengen van grond en het kappen en rooien van bomen en struiken. Hierbij kunnen holtes die mogelijk in gebruik zijn bij vogels en/of vleermuizen, tijdelijk geopend worden of verdwijnen.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden kan daarnaast door geluid, trillingen, licht en verandering van microklimaat verstoring optreden van (beschermde) soorten.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de methode van het onderzoek beschreven.

In hoofdstuk 3 t/m 7 worden de resultaten beschreven en wordt aangegeven welke soorten zijn aangetroffen binnen en eventueel nabij het plangebied.

In hoofdstuk 8 wordt ingeschat in hoeverre deze soorten negatieve effecten kunnen ondervinden door de uit te voeren werkzaamheden welke specifieke maatregelen eventueel noodzakelijk zijn en of een vergunning in het kader van de Ow noodzakelijk is.

In hoofdstuk 9 wordt aangegeven of soorten, waarvoor de specifieke zorgplicht van toepassing is, in het plangebied verwacht worden en wordt aangegeven welke passende maatregelen genomen moeten worden.

Ten slotte bevat hoofdstuk 10 de conclusies met noodzakelijke vervolgstappen. Indien van toepassing worden aanbevelingen gedaan.

Hoofdstuk 11 ten slotte, geeft een overzicht van de gebruikte literatuur. In de bijlages is aanvullende informatie opgenomen over de geldende wetgeving en de gebruikelijke

procedures bij een vergunningsaanvraag. Eventueel zijn (indien relevant) verspreidingskaarten opgenomen.

Een deel van het plangebied wordt gebruikt voor fruitkweek.

2 Methode

2.1 Nestenscan

Voorafgaand aan het onderzoek is het plangebied geïnventariseerd op aanwezigheid van grote nesten die geschikt kunnen zijn voor roofvogels en uilen met jaarrond beschermde nesten. Deze ronde is uitgevoerd op 30 april 2025, voordat de bomen bebladerd zijn. Tijdens deze scan is uiteraard ook gelet op eventuele activiteit van de betreffende soorten.

Op grond van de scan is besloten nader onderzoek naar Sperwer en Ransuil uit te voeren.

2.2 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Alleen vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd, zijn geïnventariseerd tijdens het onderzoek. Het betreft in dit geval de Sperwer en Ransuil. Deze soorten komen voor in de omgeving van het plangebied (NDFF 2015-2025, (PEEREBOOM, 2024).) en kunnen gevestigd zijn in de aanwezige bomen in het plangebied.

Tijdens de inventarisatie is ook gelet op eventueel andere aanwezige jaarrond beschermde broedvogels of andere beschermde soorten.

Alle waarnemingen zijn op locatie gekarteerd. De codes zijn gestipt met behulp van een mobiele telefoon of veldtablet.

2.2.1 Roofvogels en uilen

Voor het onderzoek naar roofvogels en uilen in het plangebied zijn 5 bezoekrondes uitgevoerd in de periode april tot en met juni 2025. Tijdens het onderzoek zijn alleen soorten met jaarrond beschermde nesten geïnventariseerd, er werd bijzondere aandacht besteed aan eerder aangetroffen grote nesten, zie §2.1). Het betreft in dit geval Sperwer en Ransuil. Deze soorten komen voor in de omgeving van het plangebied en kunnen gevestigd zijn in de aanwezige bomen binnen het plangebied (NDFF 2015-2025, PEERENBOOM, 2024).

Voor het onderzoek naar Sperwer worden, vanwege het ontbreken van een apart kennisdocument, dezelfde richtlijnen gehanteerd die worden genoemd in het KENNISDOCUMENT BUIZERD, VERSIE 1.0, BIJ12, juli 2017.

Dit geldt ook voor de Ransuil, alleen zijn voor deze soort aparte avondrondes uitgevoerd in mei en juni. De latere rondes van het onderzoek naar uilen zijn gecombineerd met het onderzoek naar vleermuizen (zie §2.6).

2.2.1.1 Ransuil en Sperwer

Sperwer

Er zijn drie veldbezoeken afgelegd aan het plangebied tussen eind april en eind juni waarbij is gelet op territoriaal- of nestindicerend gedrag van de betrokken soorten of hun jongen.

Speciale aandacht is besteed aan de eerder aangetroffen grote nesten door deze te checken op wegvliegende of rondvliegende vogels en sporen (krijtstrepen, plukresten, braakballen of jong, vers loof op het nest) ofwel broedende vogels (uitstekende staartveren). Bij de rondes is waar mogelijk gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera.

Ransuil

Er worden (aanvullend) aan de rondes voor Sperwer 2 avondbezoeken afgelegd aan het plangebied, één in de periode tussen maart en half mei en één in de periode eind mei-begin juni. Tijdens deze avondrondes wordt gelet op territoriaal- of nestindicerend gedrag van de Ransuil en op bedelende jongen.

Speciale aandacht tijdens dagbezoeken wordt besteed aan aanwezige vogels (uitstekende gebandeerde staart) of sporen (braakballen en krijstreden) rond de aangetroffen grote nesten.

De latere avondronde in juni is tegelijk uitgevoerd met het onderzoek naar vleermuizen (zie §2.6). Ook tijdens de andere bezoeken van dit onderzoek is gelet op activiteit van (Rans)uilen en andere roofvogels.

Tabel 2-1

Bezoekdatums, onderzoeksmethode en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar roofvogels en uilen (N= nachtronde).

Ronde	Datum	Tijd	Duur	Weersomstandigheden (wind, temperatuur, bewolking)	Opzet
Nest & holte	30 april 2025	13:30-14:45	1.15 uur	Droog, bewolking 0/8, wind NO-2, 24 °C	Nestenscan bomen
Sperwer 1	30 april 2025	13:30-14:45	1.15 uur	Droog, bewolking 0/8, wind NO-2, 24 °C	Dagbezoek
Sperwer 2	17 mei 2025	15:30-16:30	1 uur	Droog, bewolking 0/8, wind NW-3, 16 °C	Dagbezoek
Sperwer 3	24 juni 2025	21:00-22:00	1 uur	Droog, bewolking 4/8, wind ZW-4, 19 °C	Avond/ nachtbezoek
Ransuil 1	3 mei 2025 (N)	20:40-21:40	1 uur	Droog, bewolking 6/8, wind N-4, 12 °C	Avond/nachtbezoek
Ransuil 2	24 juni 2025 (N)	21:00-22:00	1 uur	Droog, bewolking 4/8, wind ZW-4, 19 °C	Avond/nachtbezoek

2.3 Grondgebonden zoogdieren

Alleen grondgebonden zoogdiersoorten die onder de Ow zijn beschermd en die geen (provinciale) vrijstelling hebben, zijn geïnventariseerd tijdens het onderzoek. Het betreft in dit geval Steenmarter, Bunzing, Hermelijn, Wezel, Haas.

Tijdens de inventarisatie is ook gelet op eventueel andere beschermde soorten. Alle waarnemingen en de locaties van geplaatste onderzoeksmaterialen zijn op locatie gekarteerd met behulp van een veldtablet.

2.3.1 Marterachtigen (Bunzing, Hermelijn, Wezel, Steenmarter)

In de onderzoeksperiode is onderzocht of kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn, Wezel) aanwezig zijn binnen het plangebied en wat de gebruiksfunctie van het plangebied is. Tevens is tijdens het onderzoek Steenmarter onderzocht.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het landelijke Kennisdocument 'Kleine marterachtigen, Bunzing, Hermelijn, Wezel. Dit document is begin 2024 gepubliceerd door BUI2 en is de landelijke richtlijn voor het uitvoeren van onderzoek naar kleine marterachtigen.

Om een beeld te krijgen van de aanwezigheid en de verspreiding van marterachtigen is bij de inventarisatie gebruik gemaakt van de volgende onderzoeksmethoden: cameraval, struikrover en sporenbuizen. In totaal zijn acht cameravallen, acht Struikrovers, en 10 sporenbuizen (1 raai) gebruikt bij dit onderzoek.

De camera, Struikrover en sporenbuizen zijn verspreid geplaatst door het plangebied voornamelijk in de begroeiing en de randen van de begroeiing.

Een kaart met de locaties van de uitgezette onderzoeksmaterialen in het plangebied is opgenomen in Bijlage 1.

Er zijn vijf bezoeken afgelegd aan het gebied (zie [Tabel 2-2](#)). Tijdens het eerste bezoek worden de onderzoeksmaterialen uitgezet. Hierbij wordt uiteraard gelet op locaties met de hoogste trefkans. Deze wordt bepaald op grond van de aanwezige biotopen, dekking, eventuele passagepunten (wissels), foerageergebieden etc.

De tussenbezoeken zijn nodig voor controle van de materialen. Hierbij kunnen de sporenbuizen, indien nodig, voorzien worden van nieuw sporenpapier, het lokvoer (blikje sardines) bij de struikrovers en cameravallen kan worden vervangen, de camera's kunnen indien nodig bijgesteld worden, voorzien worden van nieuwe batterijen en de geheugenkaartjes kunnen worden gewisseld. Eventueel kan er bij dit bezoek ingegrepen worden als de sensor te vaak los geactiveerd wordt door bijvoorbeeld zonlicht, schaduwen en bewegende vegetatie.

Tijdens bezoek 3 worden de materialen verplaatst en bij de laatste ronde wordt het materiaal opgehaald waarna het beeldmateriaal en de prentenplaten tijdens een bureaustudie worden geanalyseerd.

In [Tabel 2-2](#) staan de startdatum, controledatum en einddatum van het onderzoek. Het materiaal heeft in totaal (minimaal) acht weken uitgestaan in het veld.

Daarnaast is tijdens de veldbezoeken in het plangebied gericht gezocht naar sporen die duiden op de aanwezigheid van marterachtigen zoals latrines, prooiresten en uitwerpselen.

Met deze aanvullende waarnemingen kan mogelijk een beter beeld worden verkregen van de aanwezigheid en het terreingebruik door marterachtigen.

Tabel 2-2

Datums van activeren cameravallen (en looptijd) voor materonderzoek.

Bezoek	Datum	Opzet
Bezoek 1	7 augustus 2025	Uitzet materialen
Bezoek 2	22 augustus 2025	Controle
Bezoek 3	9 september 2025	Controle/ verplaatsen
Bezoek 4	26 september 2025	Controle
Bezoek 5	15 oktober 2025	Ophalen materialen

Hieronder wordt kort de werking van de verschillende vangtechnieken toegelicht.

Cameraval

De cameravallen zijn voorzien van een sensor die reageert op de combinatie van warmte en beweging. Als er een endotherm dier (zoogdier of vogel) voor de camera beweegt, begint deze met opnemen. Overdag zijn de beelden in kleur, en 's-nachts of bij te weinig licht schakelt de camera automatisch over naar een infrarood beeld. De camera maakt hierbij geen geluid en de infrarood lampjes zijn niet te zien door de dieren, waardoor de dieren niet afgeschrikt kunnen worden. De dieren blijven zich daarom natuurlijk gedragen. Als lokvoer is een blikje sardines gebruikt.

De gebruikte losse cameravallen zijn van het type Bushnell NatureView HD Cam, model 119740. Deze camera heeft een reactiesnelheid van 0,2 seconden.

Deze methode is geschikt voor alle marterachtigen (zoals Wezel, Hermelijn, Bunzing en Steenmarter).

Opstelling van cameraval in het veld (archieffoto G&G).

Een sporenbuis in het veld (links) en struikrover (rechts) (archieffoto's G&G).

Struikrover

De struikrover is een combinatie van een lokmiddel en een cameraval. Het is een korte pvc-buis waarin een wildcamera is geplaatst met als lokmiddel een blikje sardientjes. Hiermee kunnen alle aanwezige marterachtigen in een gebied worden vastgesteld.

De gebruikte camera in de struikrover is een Browning model: BTC-5PX-1080. Deze camera heeft een reactiesnelheid van 0,22 seconden.

Deze methode is geschikt voor alle marterachtigen (zoals Wezel, Hermelijn, Bunzing, Boommarter en Steenmarter).

Sporenbuizen

De sporenbuis is een pvc-buis 10 cm in diameter. Deze zijn vooral bedoeld om prenten van kleine marterachtigen Wezel en Hermelijn waar te nemen. In de sporenbuis ligt een plankje met in het midden een stempelkussen met inkt. Aan weerszijden van het stempelkussen liggen witte vellen sporenpapier. De Wezel (en Hermelijn) zijn van nature nieuwsgierig. Ze lopen graag in de dekking op zoek naar prooidieren en onderzoeken daarbij hollen. Daarbij is het dus de bedoeling dat ze door de sporenbuizen lopen en prenten achterlaten.

De sporenbuizen worden in een raai van meerdere buizen gelegd langs lijnvormige elementen met bij voorkeur een onderlinge afstand van 10 à 15 meter.

Deze methode is met name geschikt voor Wezel. Al kan Hermelijn er ook mee worden vastgelegd. Bij het bepalen van de onderzoeksinspanning zijn sporenbuizen niet 'meegeteld' omdat niet alle soorten ermee kunnen worden uitgesloten. Ze zijn ingezet om de resultaten aan te vullen en voor sommige soorten betrouwbaarder te maken.

2.4 Haas

Om de aanwezigheid van Haas te onderzoeken zijn in totaal twee bezoeken afgelegd aan het plangebied. De bezoeken zijn uitgevoerd op 15 mei 2025 en 11 juni 2025.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het document *Toetsingskader Bescherming van de haas bij flora- en fauna-activiteiten in de provincie Utrecht* (PROVINCIE UTRECHT, 2024). Dit document is opgesteld door de provincie Utrecht en is bedoeld als handreiking voor het uitvoeren van ecologisch onderzoek naar Haas en beschrijft de vervolgstappen die moeten worden

genomen voor een vergunningsaanvraag onder de Ow, indien aanwezigheid van de soort wordt vastgesteld.

Om de verspreiding en aanwezigheid van Haas binnen het plangebied te onderzoeken zijn beide rondes tussen zonsondergang en 3,5 uur na zonsondergang uitgevoerd. Tussen elke onderzoeksrondte lag minimaal 10 dagen. Bij ongeschikte weersomstandigheden (windkracht hoger dan 5, mist, sneeuwval, regen) is niet geïnterviewd. De bodemtemperatuur lag tijdens de onderzoeksrondes niet hoger dan 15 graden.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van warmtebeeldapparatuur met een resolutie van 640x480 px of hoger. In het geval van dit project is gebruik gemaakt van het model Pulsar Merger LRF XP50.

Om hazen goed te kunnen waarnemen is voorafgaand aan elke individuele onderzoeksrondte een aantal strategische telpunten zodanig gekozen dat het gehele plangebied kon worden overzien.

Hierbij is rekening gehouden met zichtlijnen, de afstand tussen de telpunten (maximaal 300 meter tot aan de rand van het plangebied of het volgende telpunt) en structuren die een zichtobstakel vormen zoals hogere vegetatie, greppels en sloten. De telpunten lagen maximaal 300 meter uit elkaar.

Vanaf elk strategisch telpunt is minimaal 10 minuten waargenomen en elk punt is minimaal 2 keer per onderzoeksrondte bezocht. Waarnemingen zijn met behulp van een veldtablet gekarteerd.

Aanvullend is tijdens alle overige inventarisaties naar andere soorten eveneens gelet op de aanwezigheid van Haas.

Tabel 2-3

Datums en tijdstip van het onderzoek naar de Haas in Buitenzorg IV in Tholen.

Bezoek	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
Bezoek 1	15 mei 2025 (zon onder 21.28 uur)	22:00-01:00	N3 / 14 °C / droog
Bezoek 2	11 juni 2025 (zon onder 21.59 uur)	21:10-01:30	O2 / 17 °C / droog

2.5 Amfibieën

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën en hun voortplantingslocaties of hun leefgebied. In het plangebied worden de volgende soorten verwacht: Rugstreeppad.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het *Kennisdocument Rugstreeppad* (BIJ12, 2017).

Alle waarnemingen zijn op locatie gekarteerd.

2.5.1 Rugstreeppad

Landbiotoop

Gezien het ontbreken van potentieel voortplantingswater in het plangebied is alleen onderzoek gedaan naar Rugstreeppad in landbiotoop.

Het onderzoek naar landbiotoop heeft bestaan uit vijf avondbezoeken in de periode juni-september (zie [Tabel 2-3](#) voor data veldbezoeken) waarbij met een sterke zaklamp gericht gezocht is naar Rugstreeppadden. Het gehele onderzoeksgebied is hierbij bezocht met vooral aandacht voor de meer open terreindelen zonder dichte vegetatie waar Rugstreeppadden in landbiotoop te verwachten zijn. De bezoeken zijn zoveel mogelijk op vochtige en warme avonden uitgevoerd.

Tijdens het onderzoek zijn (steekproefsgewijs) objecten als takken, stammen, pallets, afdekzeilen, waterbakken, tegels en platen gekeerd zodat hieronder verscholen Rugstreeppadden gevonden konden worden. Hierbij is verstoring geminimaliseerd en al het gekeerde materiaal is meteen teruggelegd in oorspronkelijke positie.

Het 's avonds met een zaklamp op zoek gaan naar Rugstreeppadden is vooral een methode om de aanwezigheid van Rugstreeppad aan te tonen, volledige zekerheid omtrent afwezigheid is met deze (of een andere) methode niet te krijgen (zie KENNISDOCUMENT RUGSTREEPPAD, pag. 13). Als tijdens de vijf bezoekrondes in het geheel geen padden worden aangetroffen, mag er echter wel vanuit gegaan worden dat het plangebied geen belangrijke functie heeft als landbiotoop voor de Rugstreeppad.

Tabel 2-4

Bezoekdatums, onderzoeksmethode en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar Rugstreeppad.

Landbiotoop Ronde	Datum	Tijd	Type onderzoek	Weersomstandigheden (wind, temperatuur, bewolking)
Ronde 1 (uitleggen platen)	22 april 2025	11:00-13:30	landbiotoop	W0 / 19 °C / droog
Ronde 2	1 mei 2025	18:00-19:00	Platen controle	NO1 / 20 °C / droog
		21:00-22:30	Landbiotoop	NO1 / 20 °C / droog
Ronde 3	15 mei 2025	18:00-19:00	Platen controle	NO4 / 17 °C / droog
		21:30-23:00	Landbiotoop	NO4 / 17 °C / kleine bui
Ronde 4	11 juni 2025	17:00-19:00	Platen controle	O2 / 20 °C / miezer
		22:00-23:30	Landbiotoop	O2 / 20 °C / na regen
Ronde 5	30 juli 2025	19:40-20:40	Platen controle	NW2 / 20 °C / droog
		21:30-23:00	Landbiotoop	NW2 / 20 °C / na miezer

Om meer zekerheid te krijgen over gebruik van het plangebied als landbiotoop is de 'tegelmethode' gebruikt. Bij het uitvoeren van de avondrondes zijn daarbij 20 tapijttegels van 50x50 cm uitgelegd. Onder deze tapijttegels kruipen amfibieën zoals de Rugstreeppad weg om te schuilen.

In de eerste avondronde zijn deze tapijttegels op kansrijke plekken uitgelegd en in de volgende rondes is onder de tapijttegels elke ronde bekeken of er amfibieën aanwezig waren. De tapijttegels zijn de gehele periode aanwezig geweest.

Inspectie van de uitgelegde tegels op schuilende Rugstreeppadden of andere dieren.

2.6 Vleermuizen

Alle soorten vleermuizen zijn beschermd krachtens de Ow onder het regime van de Habitatrichtlijn.

Het doel van het onderzoek is de aanwezigheid en verspreiding van vleermuizen in het plangebied in kaart te brengen. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van richtlijnen uit het protocol voor vleermuisinventarisaties, opgesteld door het Vleermuisvakberaad (VLEERMUISVAKBERAAD, 2021).

Voorafgaand aan het onderzoek is op grond van de eerder uitgevoerde ecologische quickscan en de aanwezige biotopen nagegaan welke soorten vleermuizen redelijkerwijs of mogelijk te verwachten zijn binnen het onderzoeksgebied.

Het onderzoek is op grond daarvan in dit geval met name gericht op de algemenere soorten: Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Laatvlieger. In een boom aan de Oudelandsedijk is ook een boom aanwezig met holtes die is onderzocht op boom bewonende soorten als Watervleermuis en Rosse vleermuis. Naast verblijven is vooral ook terreingebruik in het plangebied onderzocht. Ook Meervleermuis is opgenomen in de initiële onderzoeksopzet (satelliet- en paarverblijven). In het plangebied is ook met name gelet op terreingebruik door vleermuizen.

Uiteraard is tijdens het onderzoek ook gelet op aanwezigheid van andere soorten vleermuizen in het plangebied. Bij het aantreffen van 'bijzondere' soorten zoals Tweekleurige vleermuis of Baardvleermuis, welke mogelijk verblijvend aanwezig zijn binnen het plangebied, worden het aantal bezoeken en/of rondetijden aangepast op het protocol voor de desbetreffende soort.

2.6.1 Veldbezoeken

Door middel van veldonderzoek zijn de aanwezigheid en verspreiding van vleermuizen in het plangebied onderzocht. Er zijn in totaal 5 rondes uitgevoerd in de periode mei tot en met september 2025. Het aantal rondes is op voorhand, op grond van potentie van verwachte soorten en gebruiksfuncties bepaald.

Het plangebied kan door vleermuizen op verschillende manieren worden gebruikt, bijvoorbeeld als verblijfplaats, als (onderdeel van) een vliegroute of als foerageergebied. Deze gebiedsfuncties zijn tijdens het veldwerk onderzocht.

Tijdens de quickscan en de eerste ronde van het onderzoek zijn de relevante elementen, zoals (randen van) opgaande begroeiing, wateren, lijnvormige structuren en luwe en donkere terreindelen in beeld gebracht. Daarnaast zijn de aanwezige gebouwen en bomen geïnspecteerd op aanwezigheid van gaten, holtes, kieren en spleten.

Tijdens alle bezoeken aan het plangebied is met behulp van een sterke zaklamp bij geschikte en bereikbare delen binnen het plangebied gezocht naar sporen van verblijvende vleermuizen, zoals vraatsporen, keutels op gevelmuren en verhardingen en poepstrepen bij opvallende holtes en spleten.

Daarnaast is tijdens alle bezoeken van het onderzoek gekeken naar de aanwezigheid van vliegroutes en foerageergebieden in het plangebied. Deze gebruiksfuncties zijn vooral te verwachten in luwe terreindelen van het plangebied en langs lijnvormige landschapselementen.

Bij het bepalen en vaststellen van soorten, aantallen en terrein-gebruik van vleermuizen wordt gebruik gemaakt van batdetectors (beschikbare modellen Pettersson D240x, Batlogger M en Echo Meter Touch Pro). Op de onderzoekslocatie was altijd visuele- en audioweergave van de opgevangen pulsen mogelijk en er was altijd de mogelijkheid geluiden en/of pulsen op te nemen met opnameapparatuur (Echo Meter Touch Pro en Batlogger M).

Tijdens het onderzoek werd tevens gebruik gemaakt van warmtebeeld-apparatuur (Lahoux Spotter Elite 35V). Hiermee kunnen vliegpatronen van baltsende, foeragerende en langsvliegende vleermuizen beter in beeld gebracht worden. Ook kunnen de aanwezige aantallen nauwkeuriger worden ingeschat en kan in volledige donkere situaties zwermactiviteit, late uitvliegers en terugvliegende dieren naar verblijfplaatsen worden opgemerkt zonder dat hier licht voor nodig is. Hierdoor wordt onnodige verstoring van vleermuizen en omwonenden voorkomen.

De eerste drie kraam- en zomerrondes (KZ1 t/m KZ3) aan het begin van de zomer, zijn met name gericht geweest op het in kaart brengen van zwermactiviteit bij kraam- of zomerverblijven en in- en uitvliegende dieren. Zwermactiviteit treedt met name op aan het einde van de nacht en wordt onderzocht door op kansrijke plekken te posten en/of door in een laag tempo door het plangebied te surveilleren. Bij een avondbezoek wordt gepost op kansrijke plekken (uitvlieglocaties). De avondrondes worden vooral ingezet om de aanwezigheid en terreingebruik van Laatvlieger vast te stellen.

De laatste twee rondes (P1 en P2) zijn vooral gericht geweest op het vaststellen van paarverblijven en baltsactiviteit. De P1 ronde (eind augustus/begin september) is om middernacht gelopen om baltsactiviteit van Ruige dwergvleermuis later in de nacht in beeld te brengen. De P1 ronde is tevens laat ingezet om middernachtelijke zwermactiviteit van Gewone dwergvleermuis vast te kunnen stellen. Deze zwermactiviteit vormt een sterke aanwijzing voor de aanwezigheid van een winterverblijf.

Vanwege de geringe grootte van de bebouwing en het beperkte aantal potentieel geschikte plekken en de positie daarvan voor met name verblijfsgebruik van vleermuizen, is het onderzoek uitgevoerd door drie personen.

In het najaar is het niet noodzakelijk vanaf vaste punten het snelle uitvliegen van vleermuizen te volgen en is het onderzoek gericht op langduriger aanwezige sociaal roepende, uit (paar)verblijf roepende, baltsende of zwermende vleermuizen waarbij een minder hoge inspanning voldoet. In het najaar is het onderzoek uitgevoerd door twee personen.

Tijdens de veldbezoeken was geen sprake van substantiële neerslag en werd er niet geïnventariseerd bij een windkracht hoger dan 4 Bft of bij temperaturen lager dan 8 °C.

Een overzicht met de datums, rondetijden, weersomstandigheden en de onderzoeksopzet van de uitgevoerde onderzoeksrondes wordt weergegeven in [Tabel 2-4](#).

Tabel 2-5

Overzicht van de veldbezoeken ten behoeve van het vleermuisonderzoek in het plangebied per ronde ("KZ" = kraamkolonie- en zomerverblijfronde en "P" = paarverblijfronde).

Ronde	Datum	Tijd	Duur	Weersomstandigheden (wind, temperatuur, bewolking)	Opzet
KZ1	30 mei 2025	21:50- 00:20	2,5 uur	ZW 1 Bft, 21,8°C, bewolking 6/8	Avondbezoek kraamkolonies, zomerverblijven, terreingebruik
KZ2	24 juni 2025	22:00- 00:30	2,5 uur	ZW 3 Bft, 22,3°C, bewolking 6/8	Avondbezoek kraamkolonies, zomerverblijven, terreingebruik
KZ3	5 juli 2025	02:25- 05:25	3 uur	ZW 3 Bft, 21,9°C, bewolking 8/8	Ochtendbezoek kraamkolonies, zomerverblijven, terreingebruik
P1	25 aug 2025	20:30- 02:00	5,5 uur	ZO 1 Bft, 23,6°C, bewolking 6/8	Middernacht paarverblijven, zwermactiviteit, terreingebruik
P2	15 sept 2025	19:55- 23:00	3 uur	ZW 5 Bft, 19,6°C, bewolking 6/8	Avondbezoek paarverblijven, zwermactiviteit, terreingebruik

Nachtelijk onderzoek naar vleermuizen met behulp van een batdetector (archieffoto G&G).

2.7 Insecten

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten insecten en hun voortplantingslocaties. In het plangebied worden de volgende soorten verwacht: Teunisbloempijlstaart (nachtvlinder). Voor andere relevante soorten zijn geen recente waarnemingen bekend uit de omgeving van het plangebied en ontbreekt geschikt leefgebied. Tijdens de inventarisatie is ook de directe omgeving van het plangebied meegenomen en is uiteraard ook gelet op eventueel andere aanwezige beschermde insecten.

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de *Handleiding landelijke meetnetten vlinders, libellen en nachtvlinders* (SWAAY, 2018). Alle waarnemingen zijn op locatie gekarteerd.

Zoeken naar rupsen van teunisbloempijlstaart op Harig wilgenroosje

2.7.1 Teunisbloempijlstaart

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode waarin de rupsen van Teunisbloempijlstaart actief zijn, van juni tot september. De hoogste kans om rupsen van Teunisbloempijlstaart aan te treffen is echter in juli. De rupsen hebben dan enige grootte en zijn nog niet weggekropen in de strooisellaag. Er zijn daarom in totaal twee veldbezoeken uitgevoerd, één veldbezoek om waardplanten te inventariseren en om te zoeken naar rupsen op 11 juli 2025 en nog één veldbezoek om te zoeken naar rupsen, op 30 juli 2025. Tijdens deze bezoeken zijn de waardplanten ook gecontroleerd op vraatsporen en poep van de rupsen.

Tabel 2-6

Bezoekdatums, onderzoeksmethode en weersomstandigheden tijdens het onderzoek naar beschermde insecten.

Ronde	Datum en tijdstip	Type onderzoek TBP = Teunisbloempijlstaart	Weersomstandigheden (wind, temperatuur, bewolking)
Ronde 1	11 juli 2025 13:00-16:15	Zoeken rupsen TBP, kartering waardplanten en controle op vraatsporen	N 1 Bft, 25,1°C, 4/8
Ronde 2	30 juli 2025 14:00-16:45	Zoeken rupsen TBP en controle vraatsporen	W 1 Bft, 22,0°C, 6/8

3 Resultaten broedvogels

3.1.1 Ransuil en Sperwer

In en rond het plangebied en de directe omgeving daarvan werd in het geheel geen Sperwer of Ransuil gehoord of gezien.

Omdat de soorten niet is aangetroffen in het plangebied en de omgeving daarvan is geen aparte verspreidingskaart gemaakt.

3.1.2 Buizerd

Op een cameraval is op 22 augustus 2025 een Buizerd vastgelegd. De vogel zat in het gras voor de camera. De waarneming van Buizerd is gedaan buiten het broedseizoen van Buizerd (grofweg van 1 feb t/m 15 juli).

3.1.3 Kerkuil

In de bebouwing aan de Postweg 9 is een paar broedende Kerkuilen waargenomen tijdens het onderzoek. Tijdens de eerste Ransuil-ronde werd een Kerkuil waargenomen die de schuur uitvloog. Tijdens de tweede ronde voor het Rugstreeppad onderzoek zijn twee Kerkuilen waargenomen in de opening van de nestkast in de schuur aan de Postweg 9. Op de kaart van roofvogels en uilen in de Bijlagen wordt de locatie van de aangetroffen soort in het plangebied weergegeven.

Initiatiefnemer BPD Ontwikkeling B.V. heeft bij Antea Group het onderzoek uitgezet naar het voorkomen van deze soort in het plangebied.

Buizerd op cameraval.

4 Resultaten grondgebonden zoogdieren

4.1 Bunzing, Wezel en Hermelijn

In het plangebied is op één cameraval een Bunzing vastgelegd. Bunzing is beschermd onder de Omgevingswet en is een niet vrijgestelde soort. Daarnaast is op 5 juli 2025 tijdens het vleermuisonderzoek in een ochtendronde een marterachtige waargenomen die zich bevond in de vegetatie. Waarschijnlijk betreft het hier ook een Bunzing. Gedurende de onderzoeken is geen Wezel of Hermelijn vastgelegd of waargenomen.

Op het sporenpapier van de sporenbuizen zijn alleen prenten van muizen aanwezig. Er zijn geen prenten van kleine marterachtigen aangetroffen (zie tabel in de bijlage).

Bunzing op de camera in het plangebied.

4.2 Steenmarter

In het plangebied zijn in het geheel geen Steenmarters vastgelegd of waargenomen.

4.3 Haas

In het plangebied is Haas meerder keren op de cameravallen vastgelegd. Een Haas is beschermd onder de Omgevingswet en is in de Provincie Zeeland een niet vrijgestelde soort.

Tijdens bezoek 1 op 15 mei zijn in totaal 4 Hazen waargenomen binnen het plangebied. Tijdens bezoek 2 op 11 juni zijn twee Hazen waargenomen. Het hoogste aantal waargenomen Hazen binnen het plangebied is vier Hazen. Tijdens het onderzoek op 11 juli naar Teunisbloempijlstaart werden in de boomgaard 2 Hazen gezien en werden bij de ingang keutels gevonden van Hazen.

Haas.

Haas.

4.4 Overige (zoog)dieren

Op de cameravallen en bij de struikrovers zijn verschillende diersoorten vastgelegd, zie tabel in de bijlage. Per diersoort wordt het aantal vastgestelde waarnemingen genoteerd. Het aantal waarnemingen geeft enkel een indicatie over de activiteit van de soort binnen plangebied. Het aantal waarnemingen geeft geen indicatie over het aantal individuen van de soorten binnen het plangebied omdat de kans bestaat op dubbeltellingen.

Groene specht.

Bruine rat.

Grote bonte specht.

Vos.

Rosse woelmuis.

Spitsmuis.

Egel.

Kat.

Bosmuis.

Fazant.

Hazenkeutels op 11 juli 2025 bij de ingang van het plangebied.

5 Resultaten amfibieën

Bij het onderzoek in en rond het plangebied zijn geen amfibieën vastgesteld.

Per soort wordt hieronder het voorkomen van de aangetroffen niet vrijgestelde amfibieën in het plangebied kort toegelicht. Er worden daarbij enkele karakteristieke uiterlijke en ecologische kenmerken van de dieren genoemd.

5.1 Rugstreeppad

Onderzoek landbiotoop

Binnen het plangebied werd de Rugstreeppad niet aangetroffen.

Omdat de soort niet is aangetroffen in het plangebied en de omgeving daarvan is geen aparte verspreidingskaart gemaakt.

6 Resultaten vleermuizen

In het plangebied zijn drie soorten vleermuizen vastgesteld. In Tabel 6-1 worden de soorten en bijbehorende indicatie van de aantallen en gebruiksfuncties weergegeven.

Tabel 6-1

Vastgestelde soorten vleermuizen met bijbehorende indicatie van de aantallen en gebruiksfuncties binnen het plangebied.

Soort	Aantal (indicatie)	Aantal verblijven	Foeragerend	Vliegroute
Gewone dwergvleermuis	enkele	geen	ja	nee
Ruige dwergvleermuis	enkele	geen	ja	nee
Laatvlieger	enkele	geen	ja	nee

Per soort wordt hieronder het voorkomen van de aangetroffen vleermuizen in het plangebied kort toegelicht en wordt de leefwijze van de waargenomen vleermuizen in Nederland geschetst.

6.1 Gewone dwergvleermuis

In het plangebied werd de Gewone dwergvleermuis in alle terreindelen verspreid aangetroffen. De dichtheden en aantallen vleermuizen lagen meestal laag. Er werden in het geheel geen gebouwgerichte activiteiten van vleermuizen waargenomen.

De omliggende begroeiing in en net buiten het plangebied werd gedurende de onderzoeksperiode regelmatig gebruikt door foeragerende vleermuizen. Soms waren dieren langere tijd aanwezig.

Gezien de mogelijkheden om te foerageren buiten het plangebied en de grootte van het plangebied ten opzichte van (geschiktere) gebieden daarbuiten, is het plangebied wat betreft foerageergebied geen 'essentieel' deel van het leefgebied van Gewone dwergvleermuizen.

Er werden geen bijzondere gerichte verplaatsingen opgemerkt van Gewone dwergvleermuizen die zouden kunnen wijzen op een belangrijke vliegroute.

Vanwege het beperkte gebruik van het plangebied en omdat geen waarnemingen werden gedaan die duiden op belangrijke binding van de soort aan het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart opgenomen.

Algemeen

De Gewone dwergvleermuis is de meest verspreide en talrijkste vleermuissoort in Nederland. Deze soort wordt beschouwd als hoofdzakelijk gebouw bewonend. Gedurende het hele jaar worden vooral van buiten toegankelijke spouwmuren en besloten ruimtes achter betimmeringen en daklijsten gebruikt.

Nachtelijk zwermgedrag rond een verblijfplaats in voorjaar en zomer duidt op de aanwezigheid van (kraam)kolonies.

Door de verborgen leefwijze gedurende de winterperiode zijn overwinterende dieren, die zich dan meestal in kleinere groepen ophouden, vaak onvindbaar. Een sterke aanwijzing

voor dergelijke winterverblijven is het voorkomen van zogenaamde middernacht-zwermactiviteit in de periode half juli – augustus.

Daarnaast is gedurende de baltsperiode in de nazomer en herfst sprake van paargezelschappen die rond paarverblijfplaatsen kunnen worden waargenomen. Baltsende mannetjes worden ook vaak vliegend waargenomen en zijn dan vaak niet direct aan een paarverblijfplaats te koppelen.

Foerageergebieden bevinden zich overwegend in besloten tot halfopen landschap binnen enkele kilometers van de (zomer)verblijven. Het foerageergebied wordt via vaste en veelal beschutte vliegroutes bereikt, zoals bomenlanen, boszomen en watergangen.

6.2 Ruige dwergvleermuis

In het plangebied werd de Ruige dwergvleermuis enkele malen aangetroffen. De soort werd alleen langsvliegend en foeragerend gezien zonder dat aanwijzingen werden verkregen dat de vleermuizen binding hadden met bebouwing in het plangebied.

Vanwege het beperkte gebruik van het plangebied en omdat geen waarnemingen werden gedaan die duiden op belangrijk binding van de soort aan het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart opgenomen.

Algemeen

De Ruige dwergvleermuis is in ons land jaarrond een algemeen verspreide soort, met name ten noorden van de grote rivieren. Het leefgebied is zeer divers, maar de grootste aantallen bevinden zich in bosrijk of parkachtig gebied. Ruige dwergvleermuizen gebruiken uiteenlopende (tijdelijke) verblijfplaatsen, zoals boomholten, bastspelen, nestkasten, spouwmuren, houtstapels en kelders. Hoewel de soort in ons land ook 's zomers verspreid wordt waargenomen, bevinden kraamkolonies zich vooral in Noord- en Oost-Europa (slechts één keer in ons land).

6.3 Laatvlieger

In het plangebied werden enkele langsvliegende Laatvliegers opgemerkt. De waarnemingen van de soort betroffen relatief hoog vliegende, rechtdoor bewegende exemplaren. Deze waarnemingen hebben waarschijnlijk betrekking op dieren die op weg zijn van of naar foerageergebieden (veelal aan de buitenrand van bebouwing) of de verblijfplaatsen, er werden geen aanwijzingen verkregen dat de vleermuizen binding hadden met (bebouwing in) het plangebied.

Vanwege de lage aantallen waarnemingen wordt het plangebied niet gezien als (onderdeel van) een belangrijke vliegroute of essentieel foerageergebied voor de soort.

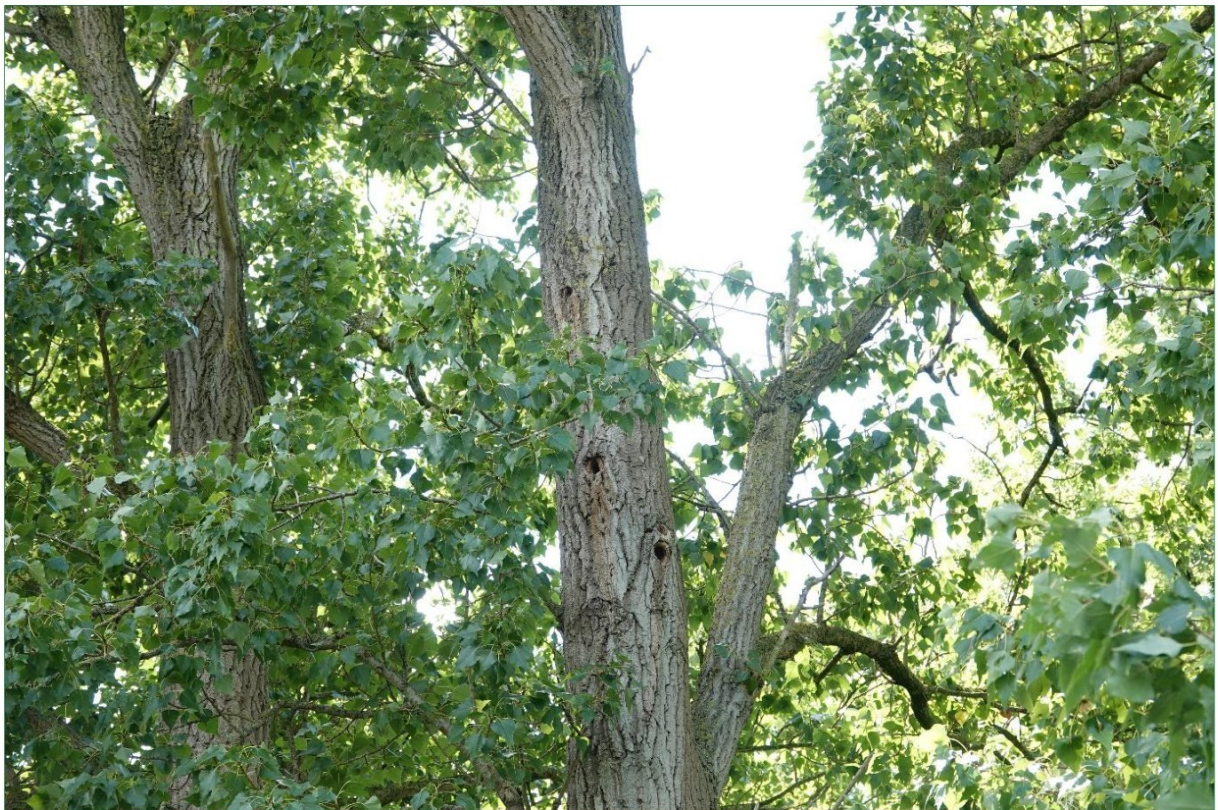
Vanwege het beperkte gebruik en omdat geen waarnemingen werden gedaan die duiden op belangrijk binding van de soort aan het plangebied, is geen aparte verspreidingskaart opgenomen.

Algemeen

De Laatvlieger komt in ons land algemeen verspreid voor rond dorpen in agrarisch gebied, parken, tuinen en stadsranden. In Nederland bewonen Laatvliegers gedurende het hele jaar uitsluitend gebouwen.

Kraamkolonies worden vooral aangetroffen op (kerk)zolders, in spouwmuren of achter gevelbekleding, waarbij de dieren vaak weggekropen zijn tussen balken en in spleten. Een populatie Laatvliegers gebruikt veelal een netwerk van verblijven, waarbij relatief vaak van plaats wordt gewisseld. Voor zover bekend leven mannetjes vrijwel het gehele jaar solitair. Overwinterende dieren worden meestal in kleine groepjes aangetroffen, mogelijk in dezelfde gebouwen als waarin zich de zomerverblijven bevinden.

Laatvliegers foerageren na het uitvliegen eerst kort in sociale groepen nabij de kolonieplaats. Daarna zoeken ze afzonderlijk de open jachtgebieden op. Deze liggen veelal in kleinschalig agrarisch gebied dat rijk is aan vochtige graslanden. Hierbij kunnen relatief grote afstanden worden afgelegd.

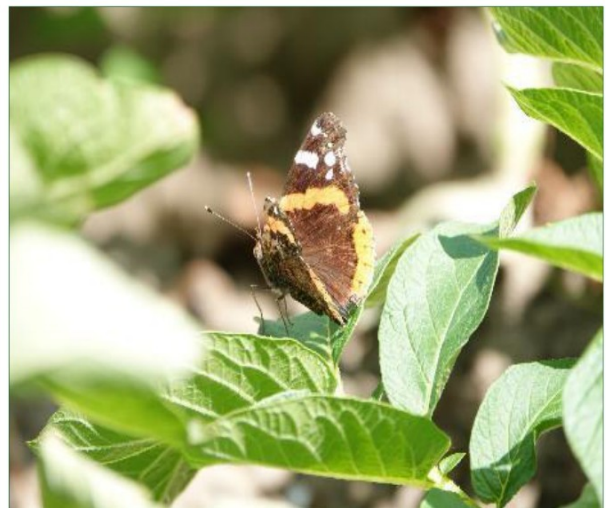
In de boom met holtes werd ondanks inspectie geen activiteit gevonden van vleermuizen.

7 Resultaten insecten

In het plangebied werden dagvlinderssoorten waargenomen als Klein koolwitje, Atalanta, Bruin blauwtje, Hooibeestje, Icarusblauwtje, Dagpauwoog, Gehakkelde aurelia, Bont zandoogje en Oranje zandoogje. Ook werden nachtvlinderssoorten als Morgenroodbladroller en Sint-Jacobsvlinder (als rups) aangetroffen.

In het plangebied is in het geheel geen Teunisbloempijlstaart of diens rupsen gevonden. De waardplanten van de soort (Harig wilgenroosje en Viltige basterdwederik) werd wel gevonden. De verspreiding van de waardplanten is te zien in bijlage 5. Op de waardplanten werden in het geheel ook geen vraatresten of rupsen van de betreffende soorten aangetroffen.

De Teunisbloempijlstaart bevindt zich vooral op warme, open plekken in vochtige bossen en bosranden. De soort heeft als waardplant vooral de Teunisbloem, maar ook Wilgenroosje, Basterdwederik en Kattenstaart.

Binnen het plangebied werden soorten als Bruin blauwtje (linksboven), Oranje zandoogje (linksonder), Atalanta (rechtsboven) en Sint-Jacobsvlinder (rechtsonder) waargenomen.

8 Effectbeoordeling en maatregelen

De aanwezigheid van beschermde, niet vrijgestelde soorten, nabij en binnen het plangebied kan van invloed zijn op de verdere procedure. De effecten die kunnen optreden bij de geplande werkzaamheden worden beschreven. Voorts zal worden aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om effecten te voorkomen of te minimaliseren.

8.1 Roofvogels en uilen

8.1.1 Ransuil en Sperwer

Er zijn geen verblijfplaatsen of territoria van de Ransuil of de Sperwer vastgesteld binnen het plangebied. Mogelijke foerageergebieden of rustplaatsen in de omgeving zullen niet worden beïnvloed. Daarom worden geen negatieve effecten voor deze soorten verwacht als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden.

8.1.2 Buizerd

Buizerd broedt niet binnen het plangebied, daarnaast is het plangebied geen essentieel leefgebied voor de soort. Er zijn geen negatieve effecten mogelijk en er is geen vergunning nodig voor deze soorten.

8.2 Grondgebonden zoogdieren

8.2.1 Bunzing

In het plangebied is Bunzing vastgesteld. Er wordt uitgegaan van verblijf en het plangebied is leefgebied. Door de plannen kunnen verblijfplaatsen worden vernield en is mogelijk aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk voor de aangetroffen Bunzing. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

8.2.2 Haas

In het plangebied is Haas vastgesteld, het betreft 4 exemplaren. Er wordt uitgegaan van verblijf en het plangebied is leefgebied. Door de plannen kunnen verblijfplaatsen worden vernield en is mogelijk aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk voor de aangetroffen Hazen. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

8.2.3 Wezel, Hermelijn

Wezel en Hermelijn zijn niet aangetroffen tijdens het onderzoek in het plangebied. Er zijn geen negatieve effecten mogelijk voor deze soorten. Voor deze soorten is geen vergunning nodig.

8.2.4 Steenmarter

Steenmarter is niet aangetroffen tijdens het onderzoek in het plangebied. Er zijn geen negatieve effecten mogelijk voor deze soort. Voor deze soort is geen vergunning nodig.

8.3 Amfibieën

In het plangebied zijn in het geheel geen beschermde, niet vrijgestelde, amfibieën vastgelegd. Er zijn geen negatieve effecten van de ingreep op beschermde, niet vrijgestelde, amfibieën mogelijk.

8.4 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Er zijn tijdens de inventarisaties geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen, er zijn geen negatieve effecten van de ingreep op verblijvende vleermuizen mogelijk.

Foerageergebied

Het foerageergebied binnen het plangebied maakt slechts een klein deel uit van een veel groter foerageergebied en is geen 'essentieel' deel van het leefgebied. De vleermuizen kunnen derhalve uitwijken.

Na realisatie van de plannen zal het terrein geschikt blijven voor foeragerende vleermuizen. De tijdelijke achteruitgang van foerageermogelijkheden is zeer beperkt en kan opgevangen worden omdat vleermuizen kunnen uitwijken naar vergelijkbaar en beter foerageergebied in de omgeving.

8.5 Overige broedvogels

In het plangebied zijn geen vogelsoorten met jaarrond beschermde verblijfplaatsen te verwachten. Er kunnen in het plangebied, in het broedseizoen, wél andere soorten broedvogels vestigen met niet-jaarrond beschermde nesten.

Dergelijke vogelnesten kunnen worden verstoord of vernield bij ecologisch gevoelige werkzaamheden zoals het rooien en kappen van struiken en bomen, het slopen of renoveren van bebouwing, diverse graafwerkzaamheden of het verwijderen van de vegetatieve toplaag.

Men dient deze activiteiten waarbij nesten verstoord of vernield kunnen worden daarom buiten het broedseizoen plaats te doen vinden, dus niet van grofweg 15 maart tot 15 juli. Deze periode is afhankelijk van bijvoorbeeld het weer en de betrokken soorten. Als onverhoopt buiten deze periode vogels broedend aanwezig zijn, dienen werkzaamheden plaatselijk te worden uitgesteld.

Wanneer toch in het broedseizoen gewerkt gaat worden is het mogelijk, voorafgaand aan het broedseizoen of voorafgaand aan de vestiging van broedvogels, het plangebied ongeschikt te maken als (nog) geen nesten aanwezig zijn.

8.6 Insecten

In het plangebied is in het geheel geen Teunisbloempijlstaart aangetroffen. De waardplanten van de soorten werden wel gevonden. Op de waardplanten werden in het geheel ook geen vraatresten of rupsen van de betreffende soorten aangetroffen. Hiermee zijn negatieve effecten op de soort uitgesloten.

9 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende soorten en hun leefomgeving geldt de *algemene zorgplicht* (zie Bijlage 7.1.1). Voor soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en voor soorten die opgenomen zijn op de Rode lijsten, geldt de *specifieke zorgplicht*. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 7.1.1).

In het plangebied kunnen vanwege de aanwezigheid van groenstructuren, oevers en graslanden bedreigde soorten voorkomen die worden genoemd op de Rode Lijsten. Aangezien natuurlijke habitats en belangrijke leefgebieden voor deze soorten ook vallen onder de specifieke zorgplicht en deze onder de geplande werkzaamheden worden aangetast, wordt hier ook rekening mee gehouden bij de hieronder beschreven maatregelen.

9.1 Passende preventieve maatregelen

Met behulp van passende preventieve maatregelen in het plangebied kunnen negatieve gevolgen voor soorten worden voorkomen of beperkt:

- ♣ Alle aanwezige bebouwing, vegetatie of bodemmateriaal moet gefaseerd verwijderd worden. Dit geeft bodembewonende dieren de kans om het plangebied te ontvluchten en een alternatief leefgebied te benutten in de (directe) omgeving.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden moet richting te behouden leefgebied van fauna gewerkt worden zodat dieren niet ingesloten raken en een grotere kans hebben het werkgebied te ontvluchten. Om negatieve effecten voor grondgebonden fauna te verminderen kan de vegetatie eerst tot 10 centimeter hoogte worden afgemaaid waarna het perceel een nacht met rust gelaten wordt voordat de vegetatie volledig verwijderd wordt.
- ♣ Bij ecologisch gevoelige werkzaamheden kan zodanig gewerkt worden dat de meest gevoelige periodes van te verwachten soorten (vooral voortplantings- en winterrustperiodes) vermeden worden.
- ♣ Bij de werkzaamheden moet voorkomen worden dat 's nachts met sterke bouwverlichting wordt gewerkt om verstoring van nachtactieve fauna te beperken.

9.2 Passende ontwikkelings- en herstelmaatregelen

Omdat bij de plannen groenstructuren worden verwijderd en nieuwbouw wordt gerealiseerd waar eerder groen aanwezig was, worden hieronder enkele ontwikkelings- en of herstelmaatregelen waarmee de regels omtrent de specifieke zorgplicht na kunnen worden geleefd besproken.

- ♣ Het plaatsen van speciale nestkasten, inmetSELstenen en vogelvides ten behoeve van Huismussen, Gierzwaluwen en Spreeuwen.
- ♣ Het plaatsen van speciale vleermuiskasten aan bomen en gevelmuren ten behoeve van verblijvende vleermuizen.

- ♣ Het gebruiken van vleermuisvriendelijke verlichting en inschijnen waar mogelijk te voorkomen door deze enkel naar de grond te richten.
- ♣ Het aanleggen van verblijfsvoorzieningen ten behoeve van grondgebonden zoogdieren, zoals zoogdierkasten en/of takkenrillen. Dergelijke takkenrillen, evenals hagen, schermen en dergelijke, kunnen ook worden gebruikt voor het afschermen van te behouden leefgebied.
- ♣ Het plaatsen van insectenhôtels aan gevelmuren of in de omgeving van tuinen en groenstructuren.
- ♣ Beplanten en aanleggen van groenstructuren met inheemse soorten zoals Eenstijlige meidoorn, Wilde liguster, Gewone vlier, Sleedoorn en Klimop, welke vogels en insecten als vlinders, wilde bijen en zweefvliegen kunnen aantrekken. Beplanting kan het beste aaneengesloten worden aangelegd omdat daarmee routes ontstaan voor soorten als Egel, (spits)muizen en vleermuizen.
- ♣ Het verbreden van watergangen rondom het plangebied en de aanleg van natuurvriendelijke oevers.
- ♣ Indien bij de inrichting van het plangebied ook gemetselde muren gerealiseerd worden kunnen hierbij speciale materialen toegepast worden die veel sneller dan gebruikelijk een groeiplaats bieden voor muurplanten als Muurvaren, Tongvaren en Steenbreekvaren.

10 Conclusies en aanbevelingen

Tijdens de inventarisatie zijn Kerkuil, Buizerd, Bunzing en Haas en een aantal soorten vleermuizen aangetroffen (zie Tabel 10-1).

Tabel 10-1

Aangetroffen beschermde soorten met vastgestelde gebruiksfuncties binnen het plangebied.

** onderzoek is uitgevoerd door Antea.*

Soortgroep					
Vogels	Aanwezig	Verblijf	Essentieel leefgebied		
Sperwer	nee	nee	nee		
Ransuil	nee	nee	nee		
Buizerd	ja	nee	nee		
Kerkuil*	ja*	ja*	ja*		
Grondgebonden zoogdieren	Incidenteel aanwezig	Verblijf	Essentieel leefgebied		
Bunzing	ja	ja	ja		
Hermelijn	nee	nee	nee		
Wezel	nee	nee	nee		
Steenmarter	nee	nee	nee		
Haas	ja	ja	ja		
Amfibieën	Voortplantings-water	Landbiotoop			
Rugstreeppad	nee	nee			
Vleermuizen	Verblijf	Foerageergebied	Essentieel foerageergebied	Vliegroute	Essentiele vliegroute
Gewone dwergvleermuis	nee	ja	nee	nee	nee
Ruige dwergvleermuis	nee	ja	nee	nee	nee
Laatvlieger	nee	ja	nee	nee	nee
Insecten	Aanwezig	Waardplant	Essentieel leefgebied		
Teunisbloempijlstaart	nee	ja	nee		

Vogels:

- ♣ In het plangebied is Kerkuil aangetroffen. Negatieve effecten voor deze soort zijn niet uitgesloten. Deze worden beschreven in het uit te voeren onderzoek van Antea, waar ook adequate aanbevelingen worden gedaan voor de soort. In het plangebied zijn verder geen andere broedvogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen.
- ♣ In het plangebied kunnen broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten voorkomen. Voor de verwachte aanwezige broedvogels dienen werkzaamheden waarbij nesten vernield of verstoord kunnen worden, buiten het broedseizoen plaats te vinden. Een ontheffing is voor broedvogels dan niet nodig. Het broedseizoen loopt ruwweg van half maart t/m half juli.

Grondgebonden zoogdieren:

- ♣ In het plangebied is Bunzing vastgesteld. Er wordt uitgegaan van verblijf binnen en het plangebied is leefgebied. Door de plannen kunnen verblijfplaatsen worden vernield en is mogelijk aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk voor de aangetroffen Bunzing. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.
- ♣ In het plangebied is Haas vastgesteld, het betreft 4 exemplaren. Er wordt uitgegaan van verblijf en het plangebied is leefgebied. Door de plannen kunnen verblijfplaatsen worden vernield en is mogelijk aantasting van leefgebied mogelijk. Er is een vergunning noodzakelijk voor de aangetroffen Hazen. In een op te stellen activiteitenplan dienen adequate maatregelen te worden beschreven om negatieve effecten te voorkomen of te compenseren.

Amfibieën:

- ♣ In het plangebied zijn geen beschermde, niet vrijgestelde, amfibieën vastgelegd. Er zijn geen negatieve effecten van de ingreep op beschermde, niet vrijgestelde, amfibieën mogelijk.

Vleermuizen:

- ♣ In het plangebied zijn alleen langsvliegende, in vlucht baltsende en foeragerende vleermuizen waargenomen.
- ♣ Verblijfplaatsen van vleermuizen konden niet worden vastgesteld in het plangebied. De in vlucht baltsende vleermuizen vertoonden geen gebouw gebonden activiteit en konden niet aan aanwezige bebouwing worden gekoppeld.
- ♣ Voor overige aanwezige soorten geldt onverminderd de zorgplicht (zie hoofdstuk 9)

11 Aanbevolen en geraadpleegde literatuur

- [REDACTED], 2015. *Acoustic Ecology of European Bats*. Biotope editions, Publications scientifiques du muséum. ISBN 9782366621440.
- Bij12, 2017. *Kennisdocument Rugstreeppad*, juli 2017. www.bij12.nl.
- Bij12, *Kennisdocument kleine marterachtigen*, Bunzing – Hermelijn – Wezel. Bij12, Utrecht.
- [REDACTED] 2001. *Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2)*. GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- [REDACTED] 1998. *The Bat Detective. A fieldguide for bat detection*. Stag Electronics, West Sussex.
- [REDACTED] 2010. *Steenmarter*, KNNV uitgeverij, Zeist.
- [REDACTED] (RED.), 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. 3^e herziene druk. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- [REDACTED] (RAVON, RED), 2009. *De amfibieën en reptielen van Nederland*. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- [REDACTED] 2019. *Herkenning van amfibieën en reptielen*, 3^e herziene druk. Stichting RAVON, Nijmegen.
- [REDACTED] 2006. *Het waarnemen van amfibieën en reptielen*. Stichting RAVON, Nijmegen.
- [REDACTED] 1999. *Veldgids diersporen*, KNNV uitgeverij, Zeist.
- [REDACTED], 2017. *Veldgids Vleermuizen van Europa*. KNNV Uitgeverij. Zeist.
- [REDACTED] 2011. *Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek*. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- [REDACTED] 2001. *Gids van de Vleermuizen van Europa*. Tirion uitgevers B.V., Baarn.
- [REDACTED] 2023. *Fotoveldgids amfibieën. Alle soorten en stadia in beeld*. 1^e druk, Stichting RAVON, Nijmegen.
- [REDACTED] 2004. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- [REDACTED] 1995. *Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding*. Provincie Noord-Holland, Noordhollandse Zoogdierstudiegroep, Het Noordhollands Landschap, Haarlem.
- [REDACTED] 2018. *Bedreigde vogels van Nederland. Vogels van de Rode Lijst in hun leefgebied*. KNNV uitgeverij, Zeist.
- [REDACTED] (RED.), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen: onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

1. NATUURTOETS THOLEN. PROJECTNUMMER 0490237.100. 19 november 2024.
Anteagroup, Oosterhout.

1995. *Broedvogels en beheer. Het gebruik van broedvogelgegevens in het beheer van bos- en natuurterreinen*. SOVON-onderzoeksrapport 1995/04. Staatsbos-beheerrapport 1995-1.

SOVON VOGELONDERZOEK NEDERLAND, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

2006. *Veldgids amfibieën en reptielen*. KNNV-Uitgeverij, Utrecht

(2018). HANDLEIDING LANDELIJKE MEETNETTEN VLINDERS, LIBELLEN EN NACHTVLINDERS. RAPPORT VS2018.011, DE VLINDERSTICHTING, WAGENINGEN

2009. *Veldgids Europese zoogdieren*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

2021. *Bunzing, hermelijn en wezel. Kleine roofdieren*. KNNV uitgeverij, Zeist.
VLEERMUISVAKBERAAD NETWERK GROENE BUREAUS, ZOOGDIERVERENIGING, 2021. *Vleermuisprotocol 2021*, januari 2021. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

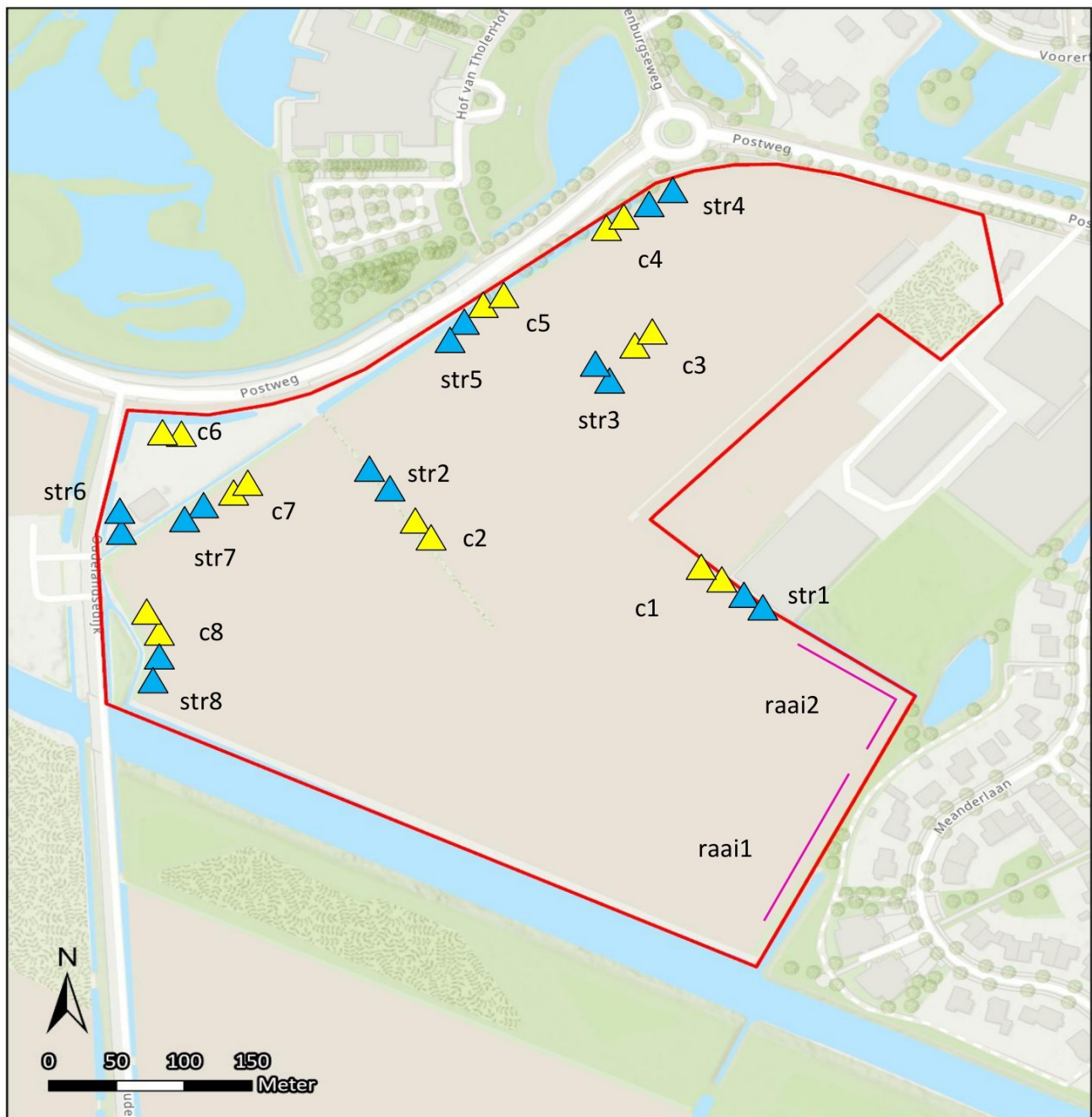
2018. *Beheerwijzer, Landschappelijke maatregelen voor kleine marterachtigen*. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

2002. *Zoogdieren van Europa*. ANWB bv/ TIRION Uitgevers bv, Baarn.

12 Bijlagen

Bijlage 1	Valmateriaal
Bijlage 2	Tabel resultaten cameravallen
Bijlage 3	Tabel resultaten struikrovers
Bijlage 4	Tabel resultaten sporenbuizen
Bijlage 5	Verspreidingskaart Bunzing
Bijlage 6	Verspreidingskaart Haas
Bijlage 7	Huidige natuurwetgeving

Bijlage 1 Valmateriaal

Bijlage 2 Tabel resultaten cameravallen

Soort/soortgroep	Aantal gemaakte foto's							
Zoogdieren	cam1	cam2	cam3	cam4	cam5	cam6	cam7	cam8
Bosmuis/muis spec.	0	81	>6	>1	0	0	0	>19
Spitsmuis spec.	0	0	0	0	0	0	0	0
Woelmuis spec.	0	0	0	0	0	0	0	0
Bruine rat	0	0	3	0	0	0	0	2
Haas	14	0	44	1	27	0	0	3
Egel	35	0	>197	60	21	3	19	1
Vos	20	0	0	0	6	0	3	3
Bunzing	0	0	0	0	0	0	0	1
Vogels								
Gaai	0	0	0	0	0	0	0	0
Roodborst	0	211	0	11	0	121	190	6
Kauw	0	0	12	0	6	0	0	0
Zwarte kraai	0	0	3	0	3	0	0	0
Ekster	10	0	77	0	8	0	0	0
Houtduif	0	0	38	1	17	0	0	1
Heggenmus	0	6	0	6	0	152	8	7
Tjiftjaf	0	0	0	0	0	8	1	1
Fazant	135	21	52	2	31	0	29	8
Vink	0	165	40	1	0	0	1	0
Koolmees	0	13	0	0	0	2	16	2
Zanglijster	3	>109	1	13	5	51	4	2
Merel	33	>265	9	>103	22	61	87	48
Grote bonte specht	0	3	0	0	0	0	1	0
Groene specht	2	0	0	0	0	0	0	0
Winterkoning	0	0	0	0	0	7	11	1
Zwartkop	0	3	0	0	0	0	0	0
Pimpelmees	0	0	0	0	0	3	0	0
Buizerd	0	0	1	0	0	0	0	0
vogel onbekend	6	13	4	0	11	21	9	8
Amfibieën								
Gewone pad	0	0	0	0	0	0	0	0
Overig								
Huiskat	31	35	22	46	>166	40	33	12
Mens	5	0	0	0	5	0	0	0
Hond	2	0	1	0	0	0	0	0
Aziatische hoornaar	0	0	0	0	0	0	0	0

Bijlage 3 Tabel resultaten struikrovers

Soort/soortgroep	Aantal gemaakte foto's							
Zoogdieren	str1	str2	str3	str4	str5	str6	str7	str8
Bosmuis/muis spec.	11	>9	6	77	3	>100	>102	>15
Spitsmuis spec.	0	0	0	0	0	0	83	32
Woelmuis spec.	0	0	0	0	0	0	4	0
Bruine rat	0	0	3	0	0	>200	28	13
Haas	0	2	13	0	6	0	0	>100
Egel	27	18	47	135	10	0	3	0
Vos	0	0	0	0	0	0	0	0
Bunzing	0	0	0	0	0	0	0	0
Vogels								
Gaai	0	0	3	0	0	0	0	0
Roodborst	>100	24	20	45	0	40	0	0
Kauw	0	0	0	0	0	0	33	5
Zwarte kraai	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekster	0	0	0	0	1	0	0	0
Houtduif	0	0	3	6	6	0	0	0
Heggenmus	16	1	0	0	0	0	0	6
Tijftjaf	7	0	0	0	0	40	0	0
Fazant	0	58	36	0	21	0	151	6
Vink	0	0	2	0	0	0	0	0
Koolmees	13	6	2	0	0	2	1	7
Zanglijster	38	5	0	4	0	4	0	3
Merel	56	230	30	39	1	64	104	6
Grote bonte specht	0	0	1	0	0	0	0	0
Groene specht	0	0	0	0	0	0	0	0
Winterkoning	2	5	0	0	0	21	10	8
Zwartkop	0	0	0	0	0	0	0	0
Pimpelmees	0	0	0	0	0	0	0	0
Buizerd	0	0	0	0	0	0	0	0
vogel onbekend	4	0	7	62	3	6	15	10
Amfibieën								
Gewone pad	0	0	0	0	0	0	0	4
Overig								
Huiskat	>107	6	>202	>100	25	>56	65	12
Mens	0	6	11	0	0	0	0	0
Hond	0	0	0	0	0	0	0	0
Aziatische hoornaar	0	0	0	0	0	0	0	2

Bijlage 4 Tabel resultaten sporenbuizen

Raai1	Datum
Sporenbuis 1	muis
Sporenbuis 2	geen prenten
Sporenbuis 3	muis
Sporenbuis 4	geen prenten
Sporenbuis 5	geen prenten
Sporenbuis 6	muis
Sporenbuis 7	geen prenten
Sporenbuis 8	muis
Sporenbuis 9	muis
Sporenbuis 10	muis

Raai2	Datum
Sporenbuis 11	muis
Sporenbuis 12	geen prenten
Sporenbuis 13	muis
Sporenbuis 14	geen prenten
Sporenbuis 15	muis
Sporenbuis 16	muis
Sporenbuis 17	muis
Sporenbuis 18	muis
Sporenbuis 19	geen prenten
Sporenbuis 20	muis

Bijlage 5 Verspreidingskaart Bunzing

Legenda

- Cameraval met Bunzing op beeld
- Zichtwaarneming Bunzing
- Omlijning plangebied

Bijlage 6 Verspreidingskaart Haas

Legenda

- Haas op cameraval of Struikrover
- Haas zichtwaarneming tijdens onderzoek naar Haas ronde1
- Haas zichtwaarneming tijdens onderzoek naar Haas ronde2
- Omlijning plangebied
- Keutels

Bijlage 7 Huidige natuurwetgeving

Bijlage 7.1 Omgevingswet (Ow)

De Omgevingswet (Ow) is het nationale wettelijke kader waarin onder andere de Wet natuurbescherming (Wnb) is opgenomen. De Wnb op haar beurt is het nationale wettelijke kader waarin de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet destijds zijn samengevoegd. De overgang van de Wnb naar de Ow verloopt beleidsneutraal. Dat betekent dat veel regels die golden onder de Wnb ook onder de Ow gelden.

De Ow bundelt alle wetten die gaan over regels met betrekking tot activiteiten in de fysieke leefomgeving, zoals bouw, infrastructuur, natuur, milieu, lucht, water, bodem en cultureel erfgoed.

In de Ow is zowel de soortbescherming van wilde flora en fauna geregeld als de gebiedsbescherming, die veelal voortkomt uit bepalingen van de Europese Habitatrichtlijn (HRL) en Vogelrichtlijn (VRL). De basisregels zoals de doelen van de wet, de algemene zorgplicht, regels van zogenaamde kerninstrumenten, vergunningplicht, verantwoordelijkheden en taken van bevoegde gezagen, bevoegdheidsverdeling en overige instructieregels, staan allemaal in de Ow.

De doelstellingen van de Ow baseren zich op de erkenning van de intrinsieke waarde van de natuur. Vanwege deze intrinsieke waarde is de wet gericht op het in stand houden en bereiken van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving en een hoge omgevingskwaliteit. Een andere doelstelling van de Ow is het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

De provincies zijn, op enkele uitzonderingen na, het bevoegd gezag van de wet. De provincies organiseren de vergunningsverlening en handhaving.

Het stelsel Ow bestaat uit een algemene wettekst (de Ow zelf) dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), zogenaamde uitvoeringswetten, en de Omgevingsregeling.

Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's)

In het stelsel Ow staat de regelgeving uitgewerkt in vier algemene maatregelen van bestuur (AMvB's). Deze zijn:

- ♣ Besluit activiteiten leefomgeving (Bal); hierin staan de algemene regels voor Natura 2000- en flora- en fauna-activiteiten waaronder de vergunningplicht (voor overheden en initiatiefnemers) en de regels voor de aanwijzing van vergunningsvrije gevallen en mogelijkheden voor maatwerk.
- ♣ Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl); hierin staat de uitwerking van algemene regels voor bouwwerken die rechtstreeks werken, eveneens voor initiatiefnemers en overheden. Het Bbl is de vervanger van het Bouwbesluit.
- ♣ Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) bevat de uitwerking van normen en instructieregels voor bestuursorganen, waaronder de kaders voor vergunningverlening, zoals beoordelingsregels.
- ♣ Omgevingsbesluit (Ob); hierin staan regels voor initiatiefnemers en bestuursorganen, onder meer met betrekking tot bevoegdheden, totstandkomingsprocedures en handhabingsbepalingen.

De Omgevingsregeling (Or) bestaat naast de AMvB's voor de uitwerking van de administratieve en technische regels. Het invoeringsbesluit regelt het overgangsrecht, wijzigingen in bestaande besluiten en aanpassingen van de AMvB's.

Bijlage 7.1.1 Zorgplicht

Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht in de Ow is een brede zorgplicht en geldt voor de gehele fysieke leefomgeving (afdeling 1.3 Ow & art. 1.6 Ow en 1.7 Ow). 'Een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn activiteit of het nalaten ervan nadelige gevolgen kan hebben voor de fysieke leefomgeving, is verplicht om deze gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken dan wel de activiteit achterwege te laten.' De algemene zorgplicht is in principe altijd van toepassing, tenzij een specifieke zorgplicht (art. 1.8 Ow en art. 11.6 Bal) is opgenomen voor een bepaalde activiteit in de Ow.

Specifieke zorgplicht flora en fauna

De specifieke zorgplicht staat uitgewerkt in het Bal (art. 11.6) en onder diverse artikelen in het Bbl. De specifieke zorgplicht kent een andere reikwijdte dan de algemene zorgplicht. Alle activiteiten die door het verrichten, of juist nalaten hiervan, negatieve gevolgen kunnen hebben op de fysieke leefomgeving zijn verboden volgens de Ow (art. 1.7a, zie ook art. 11.27 Bal). De activiteiten waar het hier over gaat zijn nader begrensd, ook ter uitvoering van de richtlijn milieustrafrecht (art. 1.3 Ob). Hierin staat onder andere het verbod op het in lucht, bodem of water brengen van trillingen, geluid, stoffen of warmte die gevolgen voor natuur of landschappen kunnen hebben. Ook staat hierin het verbod om beschermde natuur of landschappen te verwaarlozen met aanzienlijke gevolgen.

De specifieke zorgplicht is van toepassing wanneer er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van specifieke soorten, welke van nature in Nederland voorkomen, die kwetsbaar of bedreigd zijn en vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, nationaal beschermde soorten en soorten die opgenomen zijn op de (nationale) Rode lijsten. Ook natuurlijke habitats of belangrijke leefgebieden van deze soorten vallen onder de specifieke zorgplicht.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor deze soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rust- of groeiplaatsen en hun eieren.

Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen.

Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het aan bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (art. 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (art. 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift.

Bijlage 7.2 Soortbescherming

Onder de Ow geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Bijlage 7.2.1 Categorieën soortbescherming

Onder de Ow worden bepaalde planten en dieren beschermd. Er zijn vier categorieën met beschermde soorten. Twee categorieën bevatten de soorten die Europees zijn beschermd onder de Habitatrichtlijn (HrI) en soorten genoemd in de Vogelrichtlijn (VrI). Naast deze Europees beschermde soorten is een extra categorie soorten toegevoegd, de 'andere soorten'. Deze soorten zijn op nationaal niveau beschermd.

Per provincie en het ministerie van LNVN geldt daarnaast een vierde categorie, de 'vrijgestelde soorten' (art. 11.58 Bal). Alleen soorten uit de derde categorie kunnen worden vrijgesteld. Voor deze soorten geldt een vrijstelling van vergunningsplicht bij schadelijke handelingen (zie Bijlage 7.2.2), bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer. De lijst van vrijgestelde soorten kan per provincie en het ministerie van LNVN variëren en is te vinden in **Tabel 12-1**.

Tabel 12-1

Niet-vrijgestelde soorten per provincie en het Ministerie van LVVN (rood).

	DR	FL	FR	GL	GR	L	NB	NH	OV	UT	ZH	ZL	LVVN
Zoogdieren													
Aardmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bosmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bunzing						+					+		+
Dwergmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Dwergspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Eekhoorn						+ ¹							
Egel	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+
Gewone bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Haas	+	+	+	+		+	+	+	+		+		+
Hermelijn						+					+		+
Huisspitsmuis*	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konijn	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+		+
Ondergrondse woelmuis	+	+		+	+	+	+	+		+	+		+
Ree	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Rosse woelmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Steenmarter			+			+ ²							
Tweekleurige bosspitsmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+	+
Veldmuis	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Vos	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Wezel					+	+					+		+
Wild zwijn							+						
Woelrat	+	+	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+
Molmuis													
Amfibieën en reptielen													
Bruine Kikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Gewone pad	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Hazelworm						+ ³							
Kleine watersalamander	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Levendbarende hagedis						+ ⁴							
Meerkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Bastaardkikker	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

*: algemene vrijstelling wanneer soorten zich in/op gebouwen en bijbehorende erven bevinden

+¹: geldt in de periode maart-april en juli t/m november+²: geldt in de periode 15 augustus t/m februari+³: geldt in de periode juli t/m september+⁴: geldt in de periode 15 augustus t/m 15 oktober

Bijlage 7.2.2 Schadelijke handelingen

De Ow bepaalt dat de volgende zaken verboden zijn (zie par. 11.2.2, 11.2.3 en 11.2.4 van het Bal):

- ♣ Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende dieren genoemd in de Habitatrichtlijn, vogels genoemd in de Vogelrichtlijn en aangewezen 'andere soorten' opzettelijk te doden of te vangen.¹
- ♣ Het is verboden dieren genoemd in de Habitatrichtlijn opzettelijk te verstoren.
- ♣ Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van hierboven genoemde soorten te vernielen of te beschadigen of nesten of eieren van vogels weg te nemen.
- ♣ Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste punt opzettelijk te verstoren als deze verstoring van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
- ♣ Het is verboden planten van soorten genoemd in de Habitatrichtlijn (bijlage IV, Bijlage 1 Verdrag van Bern) of als 'andere soorten' (Bijlage B bij de wet) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Omgevingsvergunning

Daarnaast geldt er een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een flora- en fauna-activiteit of een Natura 2000-activiteit (zie Bijlage 7.3.1), tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Indien geen vrijstelling geldt van de vergunningplicht, dient een omgevingsvergunning te worden aangevraagd. Onderscheid wordt gemaakt in een enkelvoudige vergunningsaanvraag (voor één activiteit) en meervoudige aanvraag (voor meer dan één activiteit), in verband met een verschil in procedure. Een meervoudige aanvraag is van toepassing als sprake is van bijvoorbeeld een flora- en fauna-activiteit én een Natura 2000-activiteit.

De initiatiefnemer kan zelf kiezen tussen los of gelijktijdig aanvragen (art. 5.7 Ow). Er is geen eis met betrekking tot een gelijktijdige aanvraag van onlosmakelijke activiteiten. Het bevoegd gezag heeft evenwel de verplichting om de aanvrager te informeren over andere vergunningplichtige activiteiten, voor zover in te schatten door het bevoegd gezag.

Bijlage 7.2.3 Vergunningsmogelijkheid

Ruimtelijke ontwikkeling en (her)inrichting zoals realisatie, sloop of renovatie van bebouwing, kappen van bomen, dempen van wateren of schonen van sloten, kan beschadiging of vernieling tot gevolg hebben van de voortplantings- en rustplaatsen van de in het gebied voorkomende (beschermde) soorten. Dit hangt af van de fysieke uitvoering daarvan en de periode waarin het project plaatsvindt. In bepaalde gevallen moet dan vergunning voor de Ow verkregen worden.

¹ Het betreft soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, soorten genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn in hun natuurlijke verspreidingsgebied. Alsmede andere soorten, genoemd in bijlage, onderdeel A, bij de wet.

Als beschermde soorten (zie Bijlage 7.2.1) voorkomen die niet zijn vrijgesteld én sprake is van mogelijke schadelijke handelingen (zie Bijlage 7.2.2), dan is een omgevingsvergunning vereist, of moet, indien mogelijk, conform art. 11.59 Bal gewerkt worden met een door het Ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode.

De vraag of vergunning kan worden verleend zal worden beoordeeld door het bevoegde gezag (veelal de provincie waarin het plangebied is gelegen). Belangrijk daarbij is de vraag in hoeverre schade optreedt, of de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in gevaar komt en of er bevredigende alternatieven voorhanden zijn voor de ingreep of de locatie daarvan.

Bijlage 7.2.4 Wettelijk belang

Per categorie is het bij het al dan niet verkrijgen van een vergunning belangrijk wat het belang is van het uit te voeren plan en de te verkrijgen vergunning. Als schade niet te voorkomen is, dan dient één van de onderstaande wettelijke belangen van toepassing te zijn:

Soorten van de Vogelrichtlijn

- ♣ In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer.
- ♣ In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Soorten van de Habitatrichtlijn

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Andere soorten

- ♣ In het belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.
- ♣ In het kader van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting van gebieden en het toekomstig gebruik daarvan.
- ♣ Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen.
- ♣ Ter bescherming van flora en fauna.

Bijlage 7.2.5 Broedvogels

Voor broedvogels wordt in principe geen vergunning verleend. Als men verstorende activiteiten buiten het broedseizoen laat plaatsvinden worden de vogels geacht te kunnen uitwijken, treedt geen schade op en is geen vergunning noodzakelijk.

Alleen vogelnesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn vallen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen' en zijn daarom jaarrond beschermd. Er zijn vier verschillende categorieën 'broedvogels met jaarrond beschermde nesten', categorie 1 t/m 4, zie kader volgende pagina.

De lijst met vogelsoorten waarvan de nesten gedurende het hele jaar zijn beschermd is in 2009 aangepast (zie kader). In de provincies Flevoland, Limburg en Overijssel zijn de lijsten

recent aangepast. Soorten kunnen in deze provincies in andere categorieën vallen, of er zijn extra soorten toegevoegd aan de lijsten van deze provincies.

Voor soorten met jaarrond beschermde nesten kan soms, meestal alleen buiten het broedseizoen, wél een vergunning worden aangevraagd. Een 'omgevingscheck' is dan vereist. Een deskundige moet in dat geval vaststellen of de desbetreffende soort zelfstandig een vervangend nest kan vinden in de omgeving, of dat met verzachtende en/of compenserende maatregelen de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rustplaats gegarandeerd kan worden. Om zeker te zijn dat geplande of genomen maatregelen hiertoe voldoende zijn, moeten deze middels een vergunningsaanvraag worden voorgelegd aan de provincie.

Als de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt, kan de aanvraag (positief) worden afgewezen. Het is uiteraard essentieel dat de (aan de provincie) voorgestelde maatregelen ook daadwerkelijk worden genomen.

Let op! Bij de bescherming van een jaarrond beschermd nest of verblijf kan het zijn dat zowel de verblijfplaats als de (directe) omgeving die nodig is voor het succesvol functioneren daarvan moet worden betrokken.

Kader: De algemeen geldende lijst van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten en bijbehorende categorie. Deze lijst geldt in de meeste provincies waaronder Noord- en Zuid-Holland. Per provincie kunnen de categorieën verschillen, of zijn soms extra soorten aan de lijst toegevoegd.

Soort	Categorie	Toelichting codes
Boomvalk	4	Vogelsoorten waarvan de nesten in principe jaarrond zijn beschermd met beschermingscategorie:
Buizerd	4	
Gierzwaluw	2	
Grote gele kwikstaart	3	1 = soorten die ook buiten het broedseizoen het nest gebruiken als vaste rust- of verblijfplaats,
Havik	4	
Huisemus	2	
Kerkuil	3	2 = koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop,
Oehoe	3	
Ooievaar	3	
Ransuil	4	3 = soorten die elk jaar op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing,
Roek	2	
Slechtvalk	3	
Sperwer	4	4 = soorten die niet of nauwelijks zelf in staat zijn een nest te maken.
Steenuil	1	
Wespendief	4	
Zwarte wouw	4	

Categorie 5-soorten

Er is nog een categorie met 'bijzondere' vogelsoorten (Categorie 5). Deze soorten keren (zoals ook soorten met jaarrond beschermde nesten) weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikken over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van deze soorten zijn de verblijfplaatsen alleen dan beschermd als 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen'. Ook deze lijst kan per provincie verschillen, zie het kader hieronder voor soorten die in de meeste gevallen in deze categorie vallen.

Kader: Enkele vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten in categorie 5. Per provincie kan het beschermingsniveau verschillen. Sommige soorten vallen alleen onder categorie 5 in bepaalde provincies.

Blauwe reiger	Koolmees
Boerenwaluw	Kortsnavelboomkruiper
Bonte vliegenvanger	Middelste bonte specht
Boomklever	Oeverwaluw
Boomkruiper	Pimpelmees
Bosuil	Raaf
Brilduiker	Ringmus
Draaihals	Ruigpootuil
Eidereend	Spreeuw
Ekster	Tapuit
Gekraagde roodstaart	Torenvalk
Glanskop	Tureluur
Grauwe vliegenvanger	Veldleeuwerik
Groene specht	Wulp
Grote bonte specht	Zeearend
Grutto	Zomertortel
Hop	Zwarte kraai
Huiswaluw	Zwarte mees
IJsvogel	Zwarte roodstaart
Kleine bonte specht	Zwarte specht
Kleine vliegenvanger	

Bijlage 7.2.6 Gedragcodes

Indien men in het bezit is van een door de minister van LVVN goedgekeurde gedragscode, hoeft bij werkzaamheden in het kader van natuurbeheer, van bestendig beheer of onderhoud, van bestendig gebruik en van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting voor Vogelsoorten (art. 11.37 Bal), Habitatrichtlijnsoorten (art. 11.46 Bal) en andere soorten (art. 11.54 Bal) geen vergunning te worden aangevraagd, mits aantoonbaar wordt gewerkt in overeenstemming met deze gedragscode (art. 11.45, art. 11.53 en 11.59 Bal). De bewijslast dat correct is en wordt gehandeld volgens de gevolgde gedragscode ligt bij de initiatiefnemer.

Het is ook mogelijk te werken conform een dergelijke goedgekeurde gedragscode zonder deze zelf te hebben opgesteld. De relevante soorten dienen dan wel in de gebruikte gedragscode te worden behandeld.

Bijlage 7.2.7 Flora- en fauna-activiteit

Een 'flora- en fauna-activiteit' is een 'activiteit met mogelijke nadelige gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' (art 1.1 Ow). Er is sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' wanneer sprake is van mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levend dieren of planten, ongeacht of deze soorten beschermd zijn krachtens de Ow. Deze regel geldt dus niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld.

Wanneer sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient rekening te worden gehouden met de specifieke zorgplicht (zie Bijlage 7.1.1).

Daarnaast zijn Huismuis, Bosmuis, Veldmuis, Bruine rat, Huisspitsmuis en Mol buiten beschermde gebieden in alle gevallen vrijgesteld van de genoemde verboden (art. 11.54 Bal).

Bijlage 7.3 Gebiedsbescherming

De gebiedsbescherming in de Ow bestaat uit een beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden, regels voor de aanwijzing en bescherming van het Natuurnetwerk Nederland en bijzondere natuurgebieden en landschappen.

Onder de Ow geldt een algemeen verbod om zonder omgevingsvergunning bepaalde activiteiten te mogen verrichten (§ 5.1.1 Ow), waaronder een Natura 2000-activiteit, tenzij anders geregeld in een omgevingsplan, waterschapsverordening, omgevingsverordening of ministeriële regeling.

Een Natura 2000-activiteit is een activiteit waarbij kans is op een significant gevolg voor een Natura 2000-gebied en is daarmee vergunningplichtig.

Bijlage 7.3.1 Natura 2000

Nederland en andere EU-lidstaten hebben in overleg met de Europese Commissie speciale beschermingszones aangewezen, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Een overzicht van Natura 2000-gebieden is te vinden op:

<https://www.natura2000.nl/>

Voortoets

Wanneer plannen bestaan een project in of rond een Natura 2000- gebied uit te voeren, neemt de initiatiefnemer contact op met het bevoegde gezag. In principe is dit Gedeputeerde Staten van de Provincie waarin een gebied (grotendeels) ligt.

Indien negatieve effecten van een project niet kunnen worden uitgesloten, dient een toetsing te worden uitgevoerd. Als uit deze Voortoets blijkt dat een plan (mogelijk) significante negatieve gevolgen heeft, vindt de vergunningaanvraag plaats via een 'passende beoordeling'. Daarbij moeten ook cumulatieve effecten zijn meegenomen.

Alleen als uit de passende beoordeling met zekerheid blijkt dat geen significante gevolgen zullen optreden, of als het gaat om activiteiten met een groot openbaar belang en waarvoor geen alternatieven zijn, wordt vergunning verleend. Als uit de 'Voortoets' blijkt dat een activiteit negatieve gevolgen kan hebben die niet significant zijn, beoordeelt het bevoegd gezag of deze negatieve gevolgen in het licht van de instandhoudings-doelstellingen aanvaardbaar zijn (zie Bijlage 1.6).

Externe werking

Belangrijk bij de bepalingen rond Natura 2000-gebieden is de 'externe werking'. Dit betekent dat ook projecten buiten het Natura 2000- netwerk met mogelijk negatieve gevolgen binnen het netwerk, getoetst moeten worden aan doelen van betrokken gebied of gebieden. Een bijzondere vorm van externe werking is de (extra) uitstoot van stikstof door een project die kan neerslaan binnen Natura 2000-gebieden en daar voor schade kan zorgen. Aangetoond moet worden dat geen negatieve gevolgen mogelijk kunnen zijn op Natura 2000-gebieden.

Specifieke zorgplicht Natura 2000

In de Ow is een specifieke zorgplicht opgenomen voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationaal natuurgebieden (art. 11.6 Bal). Iedereen die activiteiten uitvoert die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.6, 1e lid Bal).

Ook moet worden nagegaan of nadelige gevolgen op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen kunnen worden uitgesloten. Als nadelige gevolgen niet te voorkomen zijn, dan moeten passende preventieve maatregelen genomen worden (art. 11.6, 2e lid onder d). Wanneer dit niet mogelijk is dienen passende herstelmaatregelen getroffen worden (art. 11.6, 2e lid onder f). Daarnaast verplicht de zorgplicht ook dat de effectiviteit van deze maatregelen worden gemonitord. De specifieke zorgplicht geldt altijd, dus voor Natura 2000-activiteiten, maar ook voor activiteiten die conform een Natura 2000-beheerplan worden uitgevoerd of activiteiten die géén kans hebben op een significant gevolg.

Bijlage 7.3.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Aanwijzing en begrenzing

De aanwijzing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is geregeld in de Omgevingsverordening, conform art. 2.44, lid 4 Ow en art. 7.6, 1e lid Bkl. De instructieregels voor de aanwijzing, begrenzing en de reikwijdte van het NNN zijn opgenomen in art. 7.5 en art. 7.6 Bkl. In de Omgevingsverordening zijn (instructie)regels gesteld voor Omgevingsplannen van gemeenten en projectbesluiten (art. 7.8, 1e lid Bkl). Deze regels zijn

gesteld in het belang van de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN worden vastgesteld per Omgevingsverordening door de provincie (art 7.7 Bkl). In de Omgevingsverordening is daartoe een natuurbeheerplan vastgesteld waar in de regel de bestaande natuurwaarden en het ambitieniveau zijn aangegeven middels natuurbeheertypen. Per provincie kunnen de wezenlijke kenmerken en waarden verschillend zijn gedefinieerd.

Beschermingsregime

Het beschermingsregime voor het NNN is uitgewerkt in art. 7.8, 2e lid Bkl, dat een instructieregel betreft voor uitwerking van het beschermingsregime in de Omgevingsverordeningen van provincies:

In elk geval wordt verzekerd dat de kwaliteit en oppervlakte van het Natuurnetwerk Nederland niet achteruit gaat, dat de samenhang tussen de verschillende gebieden van het netwerk wordt behouden en dat, als binnen het NNN activiteiten worden toegelaten die nadelige gevolgen kunnen hebben voor de wezenlijke kenmerken of waarden, deze gevolgen tijdig worden gecompenseerd, zodanig dat de kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN behouden blijven. Onder de Ow geldt geen strikt 'nee, tenzij'-principe meer, maar een 'ja, mits'-principe.

Bijlage 7.3.3 Overige gebiedsbescherming

Provincies kunnen zogeheten bijzondere provinciale natuurgebieden of bijzondere provinciale landschappen aanwijzen (art. 2.44, lid 5 Ow). Een voorbeeld hiervan zijn de 'Beschermd Landschappen' van de Provincie Noord-Holland. De regels met betrekking tot juridische bescherming van deze gebieden zijn gepubliceerd in de provinciale Omgevingsverordening.

Bijlage 7.3.4 Houtopstanden

Anders dan bij beschermde gebieden en soorten kent de Ow geen specifieke term voor een activiteit waarbij een houtopstand wordt gekapt. De regels voor de bescherming van houtopstanden en bomenrijen staan opgenomen in Afdeling 11.3 Bal. Hierin staat dat het vellen van houtopstanden is beschermd door een algemene meldplicht (art. 11.126 Bal) en herplantplicht (art. 11.129 Bal) voor houtopstanden vanaf 10 hectare of bomenrijen bestaande uit meer dan 20 bomen, buiten de zogeheten 'bebouwingscontour houtkap' (art. 11.111, lid 2 Bal).

Bijlage 7.4 Procedure

Als bij aanvang van een project niet uitgesloten is dat beschermde soorten voorkomen of negatieve effecten op beschermde gebieden kunnen optreden, is een ecologische *quickscan* nodig.

Als op grond van deze *quickscan* de aanwezigheid van dergelijke soorten of gevolgen niet zijn uit te sluiten én wordt geconcludeerd dat negatieve effecten kunnen optreden, is vervolgonderzoek noodzakelijk.

Tijdens het vervolgonderzoek wordt het plangebied geïnventariseerd op de mogelijk aanwezige beschermde soorten. Indien aanwezig worden de gebruiksfuncties van deze soorten in beeld gebracht. Vervolgens wordt opnieuw onderzocht of negatieve gevolgen mogelijk zijn door uitvoering van de plannen.

Bijlage 7.4.1 Omgevingsvergunning Ow

Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn en er geen alternatieven zijn, is een aanvraag omgevingsvergunning waarschijnlijk aan de orde. Een dergelijke aanvraag dient onder andere vergezeld te gaan van:

- ♣ Een activiteitenplan waarin onder meer de locatie, de werkwijze, de te verwachten schade, de te nemen maatregelen, de alternatievenstudie en het wettelijk belang gedetailleerd worden beschreven.
- ♣ Een actuele en volledige inventarisatie naar het voorkomen van beschermde dier- en plantensoorten in het plangebied. Deze is drie 3 tot 5 jaar geldig.

De overheid heeft een digitale omgeving ingericht voor alle uitgewerkte regels, namelijk het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Alle vergunningsaanvragen met betrekking tot de Ow en het contact hierover lopen via het DSO.

Het is ook mogelijk 'aan te haken' bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in het kader van de 'Wet algemene bepalingen omgevingsrecht' (WABO).

Het bevoegd gezag handhaaft bepalingen uit vergunningen en de eventuele werking van de Ow bij projecten waar geen vergunning voor is aangevraagd. Ook het volgen van gedragscodes wordt gehandhaafd door het bevoegd gezag. Mogelijke sancties zijn geldelijke boetes, strafrechtelijke vervolging en het stilleggen van werkzaamheden.

